T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL KALKINMA HAMLESİ

DOKA
DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI
EASTERN BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

Rize İli Yatırım Ortamı Sektör Raporu

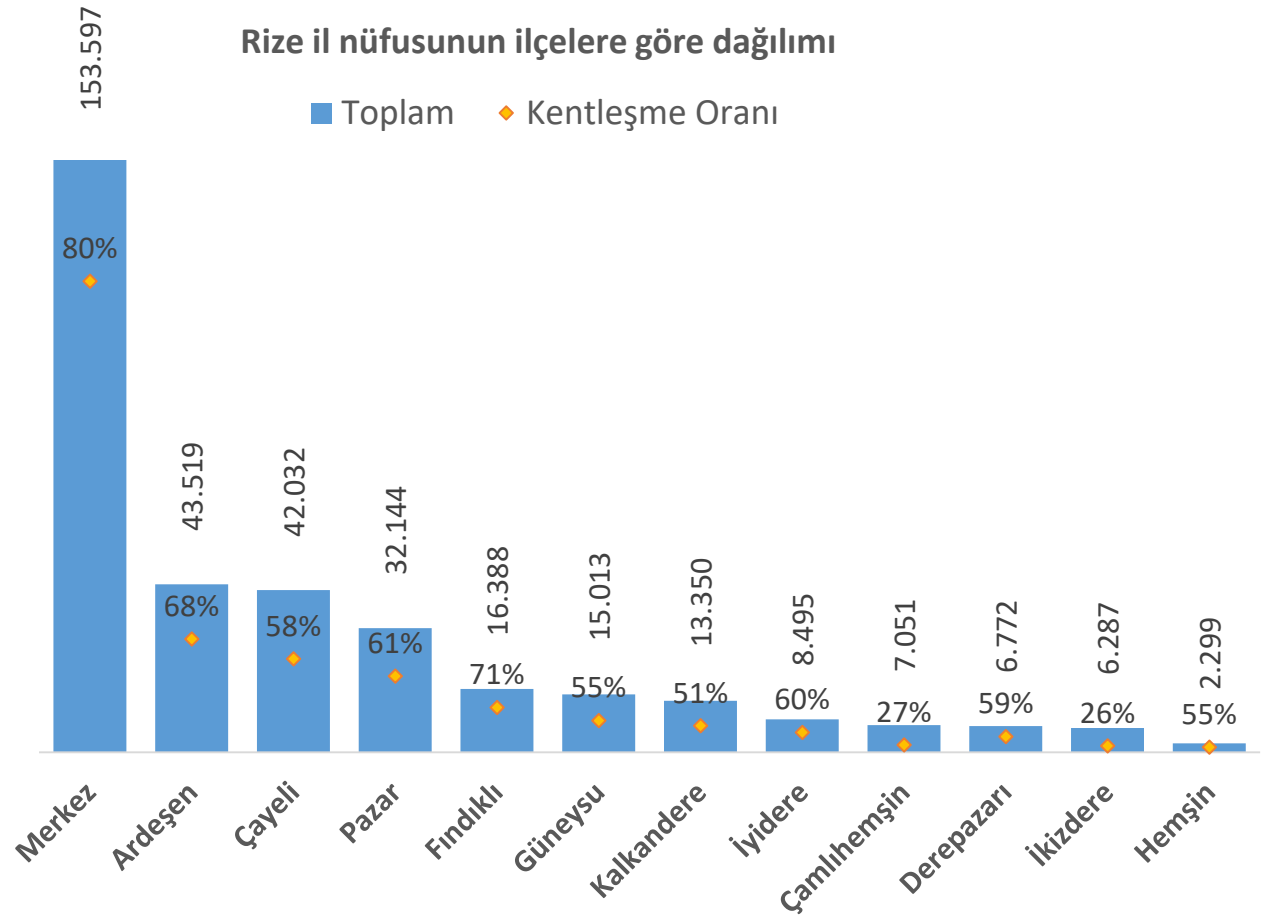
Ağustos 2026

İçindekiler

1. Nüfus
2. İstihdam
3. Sağlık
4. Eğitim
5. Sosyal ve Kültürel Yaşam
6. Yeraltı Kaynakları
7. Çevre ve Enerji
8. Tarım ve Hayvancılık
9. Ticaret
10. Dış Ticaret
11. Lojistik
12. Yatırım
13. Turizm
14. Sanayi
15. Bankacılık

1 Nüfus

Nüfus

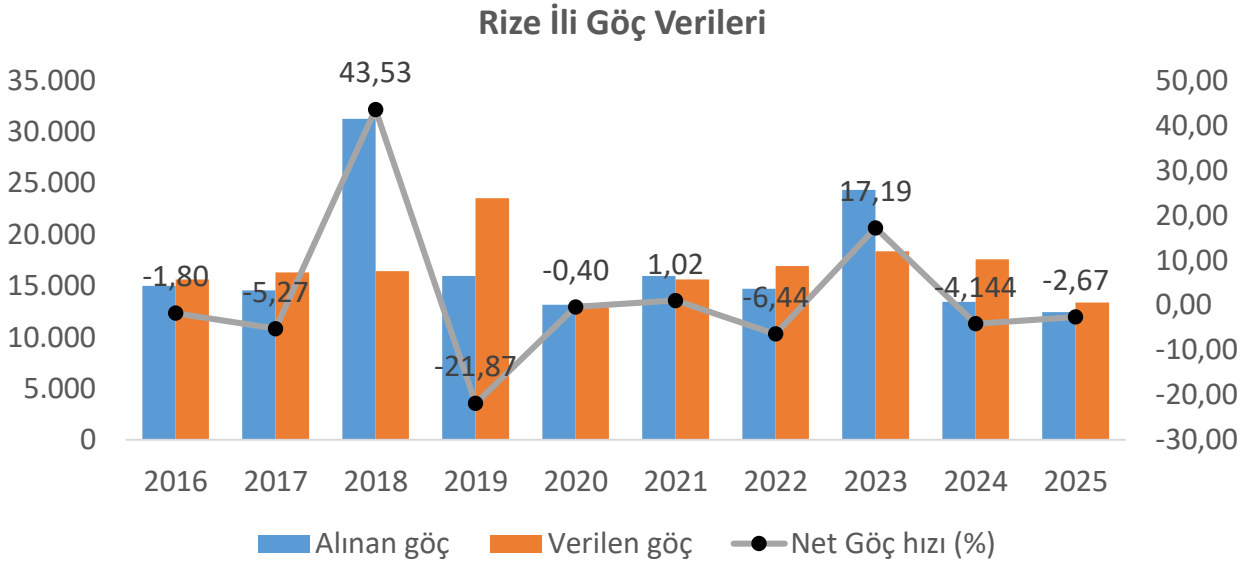

- Rize'nin yüzölçümü 3.922 kilometrekare olup Türkiye yüzölçümünün % 0,5'ine denk gelmektedir. İlin nüfus yoğunluğu km² başına 88 kişi olup Türkiye ortalaması 112 kişidir.

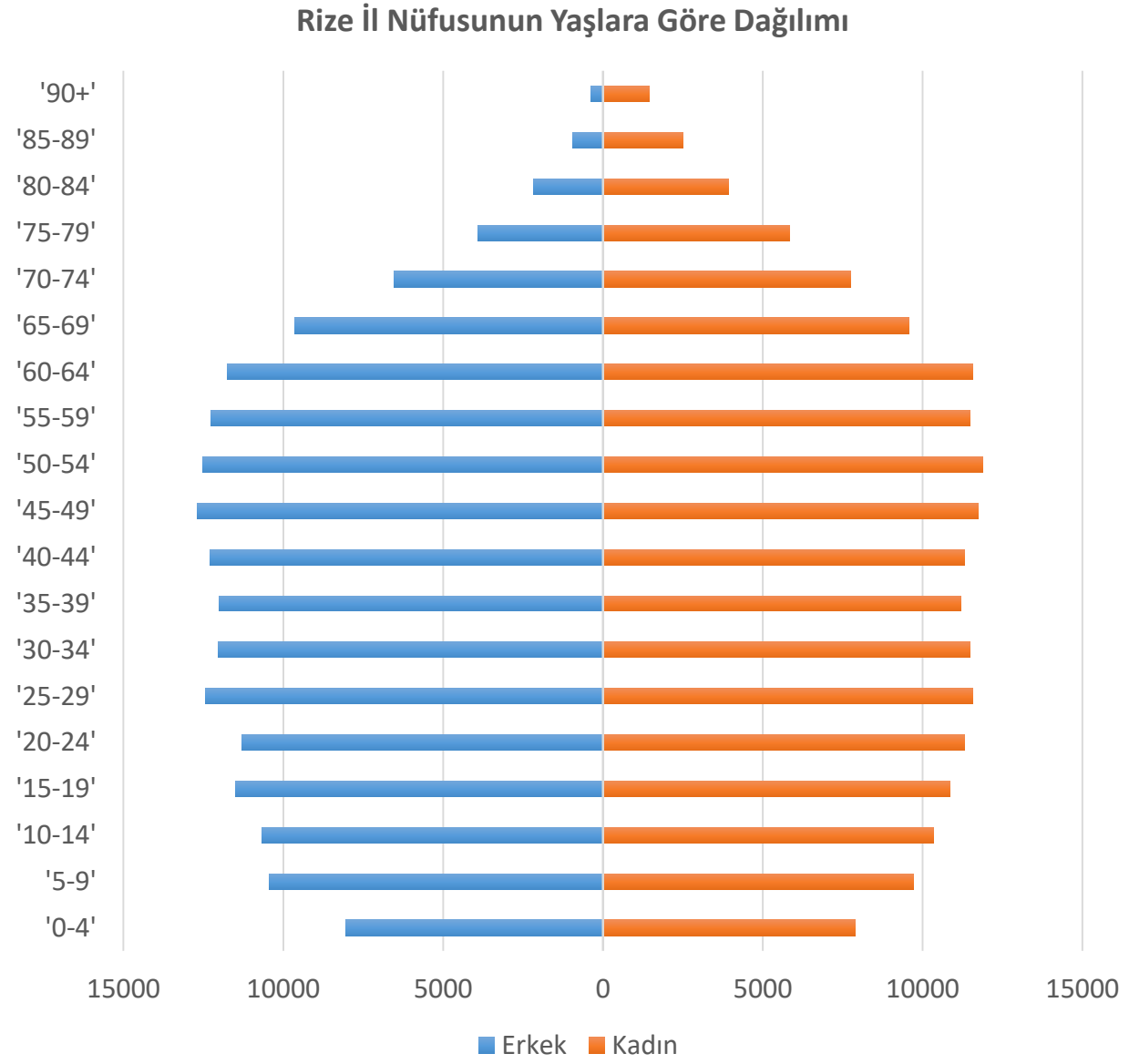
- 12 ilçesi, 18 belediyesi ve 350 köyü bulunan Rize ilinin nüfusu, 2025 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre 346.947 kişidir. Söz konusu nüfusun % 68,02'sini oluşturan 235.990 kişi il/ilçe merkezlerinde yaşarken, 110.957 (%31,98) kişi belde ve köylerde yaşamaktadır. Bu verilere göre Rize, ülke ortalamasının(%93,57) altında kalmaktadır.

- İlde nüfus artış hızı hem doğum oranıyla ölüm oranı arasındaki farktan hem de göç olgusundan etkilenmektedir. 2025 yılında nüfus artışı, ‰-0,09 olarak gerçekleşmiş olup aynı yılda ülke nüfusu ‰4,97 oranında artmıştır.

- Rize ilinin son 10 yıllık TÜİK göç verilerine göre 2018, 2021 ve 2023 yılı haricindeki yıllarda değişen oranlarda sürekli göç verdiği görülmektedir.

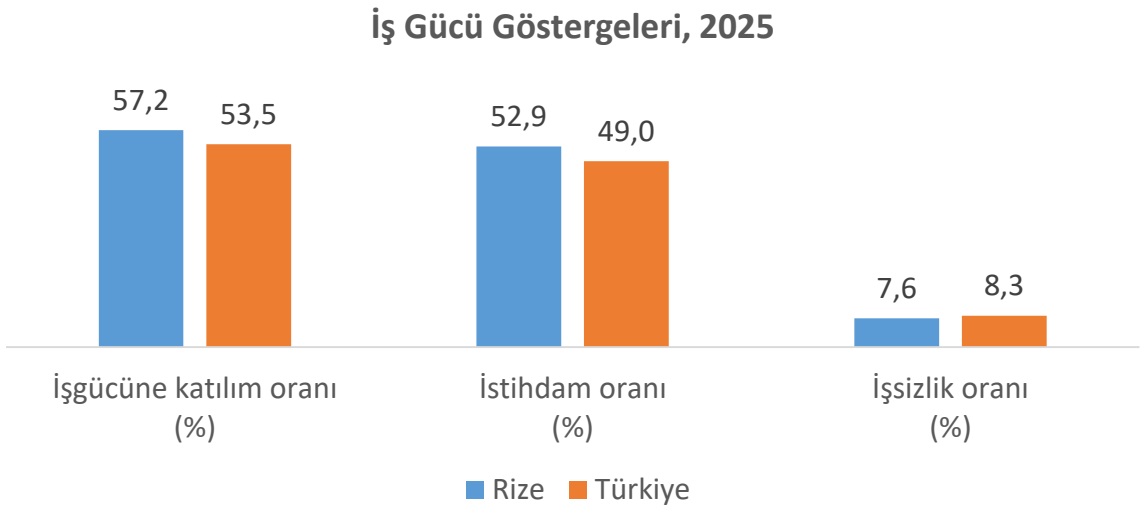
Nüfus

- TÜİK-ADNKS 2025 verilerine göre Rize'nin yaş ortalama 40,1'dir.
- Erkek nüfusu 173549 (%49,98), kadın nüfusu 173.398 (%50,02)'dir.
- Çalışma çağına hazırlanan ve/veya yeni giriş yapan 15-24 yaş grubundaki genç nüfusun, toplam nüfusa oranı %13 ile Türkiye genelindeki genç nüfus oranından (%14,8) düşüktür. Bu durum, iş gücü piyasasının arz kısmında potansiyelin azaldığına işaret etmektedir.
- 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfus (235.140kişi), toplam nüfusun % 67,77 oranını oluşturmaktadır. Bu oran, ülkemizdeki çalışma çağındaki nüfus oranına (%68,51) yakındır. Rize nüfusunun % 16,5 oranı (57.1480 kişi) 0-14 yaş grubunda, %15,8 oranı ise (54.659 kişi) 65 ve daha yukarı yaş grubunda bulunmaktadır.
- Bağımlılık oranı, nüfus içindeki çalışma çağındaki (15-64) her 100 kişinin, bakmakla yükümlü olduğu çalışma çağında olmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısını ifade eder. Bu oran yaşlı (65+) ve genç (0-14) yaş grubu için ayrı ayrı olarak da hesaplanabilir. Çalışan nüfusun çalışmayan nüfusa oranının görece daha yüksek olması ekonomik gelişme potansiyeli açısından olumlu bir duruma işaret eder. Rize ilinde, toplam yaş bağımlılık oranı %39,9; yaşlı bağımlılık oranı %19,5; genç bağımlılık oranı ise %20,4 oranındadır. Toplam bağımlılık oranının, Türkiye ortalamasına (%37,2) yakın olduğu görülmektedir.
- Bağımlılığın göreli düşük olduğu ilde, çalışma çağındaki nüfusun verimli kullanılması ve genç nüfusun eğitilerek iş hayatına kazandırılması halinde hızlı gelişen bir ekonomi oluşacağı öngörülmektedir. Söz konusu rakam ve oranlar Rize'nin bugün ve gelecekte genç iş gücü bakımından önemli bir potansiyeli olduğunu göstermektedir.

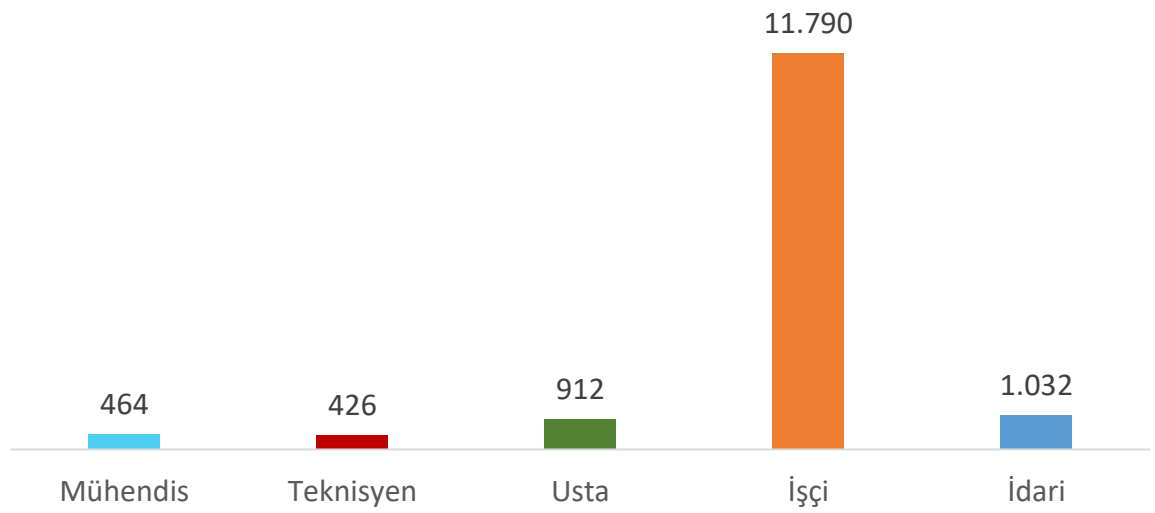
2 İstihdam

İstihdam

- TÜİK iş gücü göstergelerine göre 2025 yılında iş gücüne katılım oranı ve işsizlik oranı bir önceki yıla göre azalmış , istihdam oranı sabit kalmıştır.
- Rize'de İŞKUR'a kayıtlı toplam 6.314 erkek, 6.327 kadın olmak üzere 12.641 işsiz bulunmaktadır. Kayıtlı işsizlerin eğitim durumuna baktığımızda %26 oranının ön lisans ve üzeri eğitim aldığı görülür.
- İldeki sigortalı sayısı SGK verilerine göre 2025 yılı Aralık itibarıyla 92.651'dir. Bunların %68,91'i ücretli çalışan, %18,45'i kamu personeli ve %12'si esnaf ve tarım sigortalılarından oluşmaktadır. Ancak Rize'de yaşayan yerel halkın büyük çoğunluğu başka işlerde çalışsa da çay tarımıyla uğraşmaktadır.

- Rize'de 2025 yılında 278 kapasite raporu alınmıştır. Kapasite raporu alan firmalarda çalışan personel sayısı 14.625'dir.
- Kapasite raporu almış, birçoğunun çay sektöründe faaliyet gösterdiği bu firmalarda, nitelikli olmayan işçilerin ağırlıklı olduğu görülmektedir. Ayrıca, 464 mühendisin ilde istihdam edilmekte olduğu belirtilebilir.
- Genç nüfusun ağırlığı, örgün eğitim ve mesleki eğitim imkânlarıyla iş gücü kalitesinin giderek artıyor olması gibi etkenler göz önünde bulundurulduğunda, yapılacak yatırımlarda iş gücü bağlamında Rize ilinin avantajlı bir konumda olduğunu söylemek mümkündür.

3 Sağlık

Sağlık

Rize'deki Hastanelerin Yıllar İtibariyle Kapasite Değerleri

Yıllar	Toplam		Sağlık Bakanlığı		Özel	
	Hastane Sayısı	Yatak Kapasitesi	Hastane Sayısı	Yatak Kapasitesi	Hastane Sayısı	Yatak Kapasitesi
2020	11	1.116	10	1.078	1	48
2021	11	1.110	10	1.062	1	48
2022	11	1.121	10	1.073	1	48
2023	11	1.121	10	1.073	1	48
2024	11	1.121	10	1.073	1	48

- İldeki sağlık kuruluşları içerisinde kamunun ağırlıklı olduğu görülmektedir. İlde sadece bir adet özel hastane bulunmaktadır. Rize İl Sağlık Müdürlüğü verilerine göre Rize ilinde; 4 devlet hastanesi, 1 eğitim ve araştırma hastanesi, 5 ilçe hastanesi, 1 özel hastane, 1 özel tıp merkezi, 10 toplum sağlığı merkezi, 33 aile sağlığı merkezi, 1 ağız ve diş sağlığı merkezi, 1 ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi, 1 toplum ruh sağlığı merkezi (Rize Devlet Hastanesi bünyesinde), 1 kanser erken teşhis ve tarama merkezi (Rize Devlet Hastanesi bünyesinde), 1 onkoloji hastanesi, 42 sağlık evi, 27 adet 112 istasyonu bulunmaktadır .

Hekim	Uzman Hekim	Diş Hekimi	Hemşire	Ebe	Eczacı
					
931	**414**	**293**	**1214**	**296**	**155**

- 441 kişiye bir hekim düşmektedir.

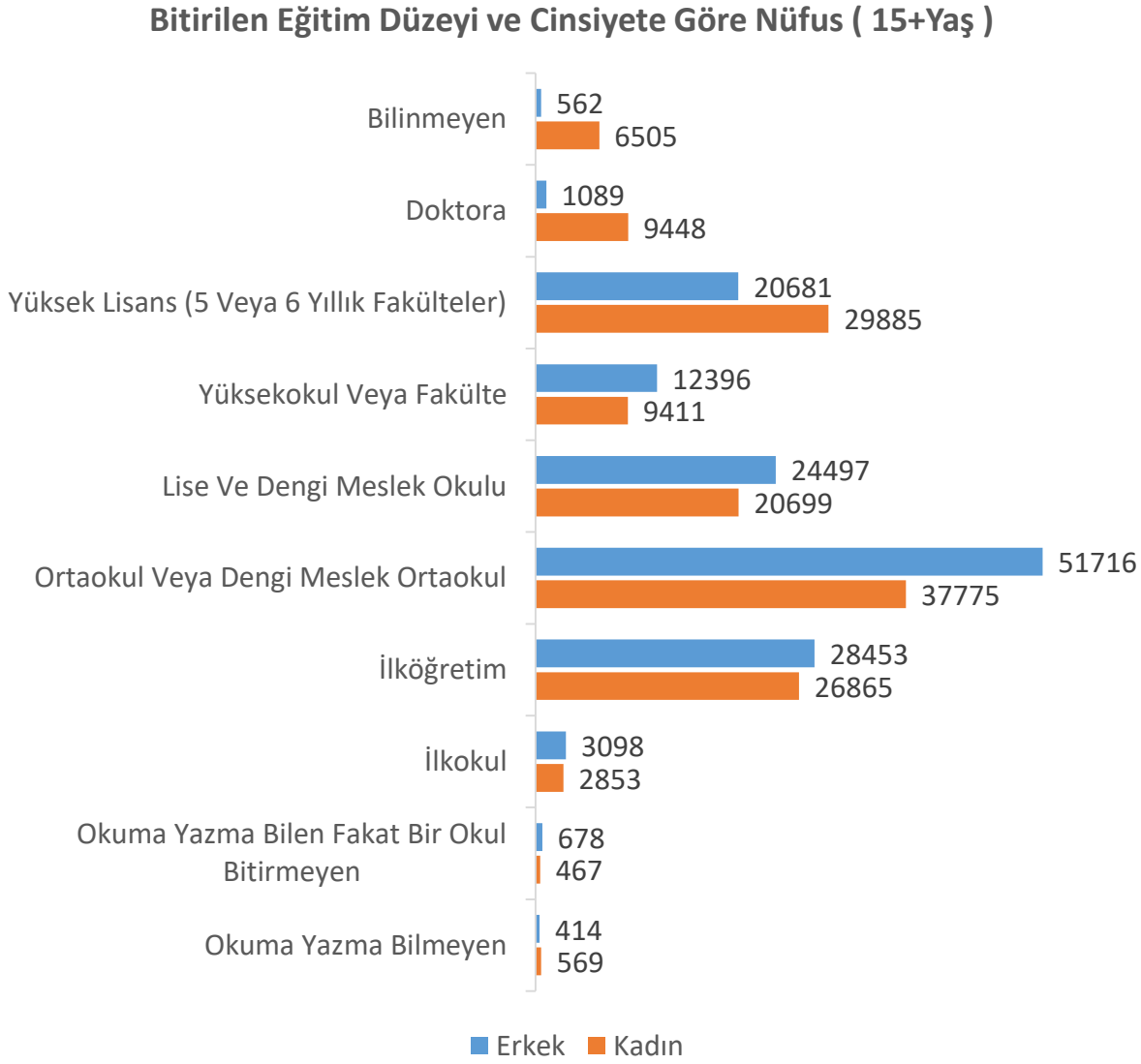
- İlimizde yapımı devam eden Şehir Hastanesi, deniz dolgusu üzerinde 340 dönüme yakın bir alanda yapılacaktır. 263 bin metrekare kapalı alana sahip hastane 554 normal yatak, 140 yoğun bakım yatağı, 100 palyatif bakım yatağı ve 6 mahkum yatağı olmak üzere toplam 800 yatak kapasiteli olacaktır. Şehir hastanesinde 215 poliklinik muayene odası, 31 ameliyathane, 70 acil müşahede yatağı ve Türkiye'nin ilk hibrit ameliyathanesi yer alacaktır. Dolgu çalışmaları tamamlanmış ve üst yapı için fore kazık uygulamaları yapılmıştır. 2026 yılı Ağustos ayı itibarı ile inşaat devam etmektedir.

4 Eğitim

Eğitim

Eğitim Seviyesi	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Öğretmen başına öğrenci
Okul Öncesi	76	345	6.638	19
İlkokul	87	1.168	17.226	15
Ortaokul	93	1.484	16.493	11
Genel Orta Öğretim	30	751	9.904	10
Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	47	1.291	9.580	7

- Rize'de okul öncesi, ilköğretim, genel orta öğretim ve mesleki ve teknik orta öğretim alanında 333 okul yer almaktadır. Söz konusu okullarda 5.039 öğretmen tarafından 59.841 öğrenciye eğitim verilmektedir. Bunlara ek olarak 13 adet halk eğitim merkezi (HEM) bulunmaktadır.
- Rize'de okur-yazarlık oranı %97,3 olup bu oran erkeklerde %99,16; kadınlardaysa %95,46 şeklindedir . Rize'deki okuma yazma oranı, %97,2 olan Türkiye ortalamasıyla paraleldir.
- Rize'de okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 7.715 iken ildeki yüksekokul ve üzeri tahsil durumu bulunan kişi sayısı 62.414 şeklindedir.

5 Sosyal ve Kültürel Yaşam

Sosyal ve Kültürel Yaşam

- Rize'de 5 adet tiyatro salonu bulunmaktadır. İsmail Kahraman Kültür Merkezinde (İKKM) çok amaçlı sahne olarak da kullanılan iki adet salon bulunmakta olup koltuk sayısı toplam 820'dir. Bunun dışındaki diğer salonlarla birlikte toplam koltuk sayısı 1.900'e ulaşmıştır.
- Rize'de 2025 yılında 22 oyun sahnelenmiş ve 5.778 seyirci tarafından izlenmiştir.
- Rize'de 16 halk kütüphanesinde toplam 185.234 kitap bulunmaktadır. Kullanıcı sayısı 67.545 olup 24.882 kitap ödünç verilmiştir.
- Rize'de 3 adet sinema bulunmakta olup toplam salon sayısı 15'tir. Koltuk sayısı toplamı ise 2.036'dir. 182 gösterim gerçekleşmiş ve 100.691 seyirci sayısına ulaşılmıştır.
- İlde, Etnografya Müzesi, Atatürk Evi Müzesi ÇAYKUR Çay İçim Müzesi ve Çayeli Doğal Yaşam Müzesi olmak üzere 4 adet müze bulunmaktadır.
- Rize'den yayın yapan 1 adet yerel televizyon ve 9 adet yerel radyo kanalı bulunmaktadır. Yerel gazete sayısı ise 12 adedi merkeze ve 1 adedi ilçelere ait olmak üzere toplam 13'tür.

Rize Etnografya Müzesi (Sarı Ev)

- Şehir merkezinde yer alan sivil mimari örneği teşkil eden yapı, 19. yy. sonlarında inşa edilmiştir. Müzede, 76 adet arkeolojik eser, 594 sikke, 1.129 etnografı eser olmak üzere toplam 1.799 eser bulunmaktadır.

Rize Atatürk Evi Müzesi (Mehmet Mataracı Konağı)

- Atatürk'ün 17 Eylül 1924 tarihinde misafir olarak kaldığı Mehmet Mataracı Konağı, Atatürk'ün doğumunun 100. yılında müzeye dönüştürülmüştür.

ÇAYKUR Çay Müzesi (Beyaz Ev)

- Daha önce sosyal amaçlı kafeterya, yöresel yemekler ve benzeri sunum amaçlı kullanılan yapı, günümüzde Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünce "Çayın Serüveni" adlı dünden bugüne çayın üretim aşamalarını anlatan ve kullanılan makine teçhizatının sergilendiği ÇAYKUR MÜZESİ olarak kullanılmaktadır.

6 Yeraltı Kaynakları

4.1. Yeraltı Kaynakları

Yatak adı	Tenör (%)	Rezerv(t)	Açıklama
Çayeli-Madenköy	7,32 Zn 4,7 Cu 1 gr/ton Au 68 gr/ton Ag	10.600.000	First Quantum
Fındıklı-Kartiba	45 Fe-22,91 SiO2	3.600.000	İşletme yok
Fındıklı-Akkaya	42,15 Fe-25,94 SiO2	400.000	İşletme yok
Fındıklı-Aslandere	23,30 Mn	12.000	İşletme yok
Çamlıhemşin-Topluca	31,87 Mn	15.000	İşletme yok
Ardeşen-Bayırcık	46,14 Mn	30.000	İşletme yok

- Metalik madenler bakımından ildeki en önemli maden sahası olan Çayeli-Madenköy Bakır-Kurşun-Çinko sahası Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş. tarafından işletilmekte olup 2021 sonu itibariyle 2 milyon tonluk rezervin kaldığı belirtilmektedir. %100 yabancı sermayeli işletmede %25 tenörlü bakır ve %50 tenörlü çinko konsantresi üretilerek Rize limanından gemiler vasıtasıyla yurt dışında çeşitli ülkelere ihraç edilmektedir. 2024 yılı başında firma tarafından yapılan yeni sondajlarla mevcut cevherin 300 m güneyinde 3 milyon ton yeni rezervin bulunduğu açıklanmıştır. Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürünün açıklamasına göre madenin kapanması konusu şimdilik gündemden kalkmış durumdadır.
- 2025 yılı Türkiye toplam metal cevheri ihracatının %4,93'ü bu firma tarafından gerçekleştirilmektedir (101,1 milyon USD).

- Yörede Ayder ve İkizdere Ilıcaköy'de sıcak ve mineralli su kaynakları da potansiyel arz etmektedir. Bölgedeki dört adet termal kaynağa ait bilgi sunulmuştur. İlgili sıcak su kaynakları kaplıca olarak ve etrafında bulunan tesislerin ısıtılmasında kullanılmaktadır. Bulunan kaynakların yanı sıra bölgede çalışma yapılması durumunda yeni kaynakların bulunabileceği de düşünülmektedir.

Rize İlindeki Termal Kaynaklar

Yeri	Yılı	Metraj	Debi/Sıcaklık	Açıklama
Ayder	1986	211,4	12,0 lt/sn – 54°C	İşletme-Özel idare
İkizdere	1998	40	3,0 lt/sn – 57°C	RIDOS
İkizdere	1998	266	6,0 lt/sn – 65°C	RIDOS
Ayder	1999	262	20,0 lt/sn –	İşletme-Özel idare

- Rize'deki termal kaynaklar etraflarındaki doğal güzelliklerle birlikte ayrı bir değere sahiptir. Ayder Kaplıca Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi Tesisleri 55° C sıcaklıktaki renksiz, kokusuz, berrak sularıyla; bugün Ridos Otel bünyesinde bulunan İkizdere Kaplıcası ise biri 70° C diğeri 72° C sıcaklıktaki iki kaplıcası ile romatizmal hastalıklar ve eklem ağrılarında tamamlayıcı tedavi sunan iki büyük termal merkez konumundadır.
- Rize ilinin madencilik potansiyeli göz önüne alındığında bu sektörde yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için ilin cazip fırsatlar sunduğu görülmektedir. Ayrıca, yeni yatırım teşvik sistemine göre Rize ili 3. Teşvik bölgesinde yer almaktadır. Madencilik alanında yapılacak yatırımlar Öncelikli Yatırımlar destek unsurlarından yararlanabilecektir.

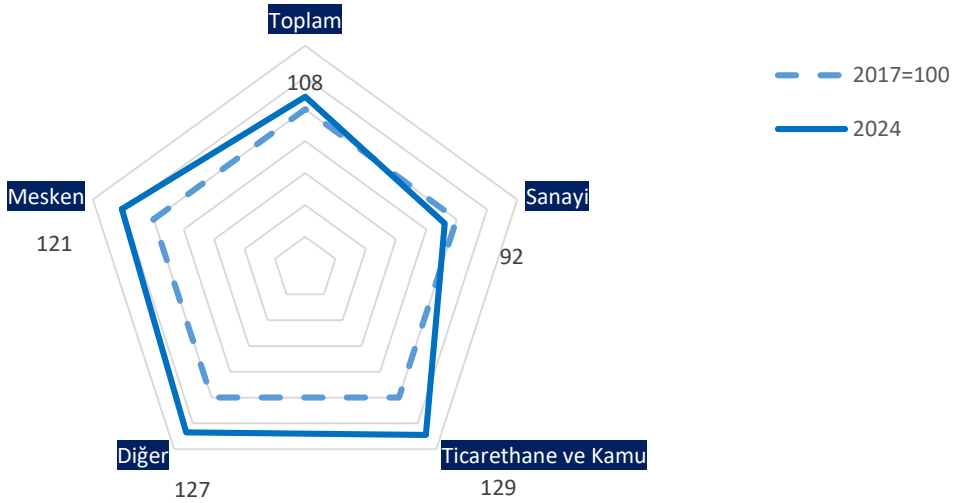
7 Çevre ve Enerji

Çevre ve Enerji

- Rize ilindeki belediyelerde 8 adet fiziksel ve 1 adet biyolojik olmak üzere toplam 9 adet atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Gelişmiş atık su arıtma tesisi Rize'de bulunmamaktadır. Atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusu içindeki payı %63'dir. Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı ise %82'dir.
- Rize'de 2020 yılında 100 bin ton, 2022 yılında 72 bin ton 2024 yılında 77 bin ton katı atık toplanmıştır. Toplanan atıkların tamamı çöp depolama sahalarında bertaraf edilmektedir. Rize'de katı atık yakma tesisi bulunmadığından çöplerin yakılması söz konusu değildir. Toplanan çöplerin bir kısmı kurulan çöp ayrıştırma tesisinde ayrıştırılarak ayrıştırılan gıda atıkları Sürmene'de bulunan TRABRİKAP'a gönderilmekte ve burada yakılmaktadır.

- TÜİK'e göre 2024 yılında Rize'de faaliyet gösteren 17.402 girişim bulunmaktadır. İmalat sektöründeki 1.485 işletmenin 2024 yılında harcadığı elektrik enerjisi 196.392 MWh'tir. Sanayide harcanan elektrik enerjisini girişim sayısına oranladığımızda girişim başına yaklaşık 11,3 MWh yıllık tüketim olduğu görülmektedir.

- 2017-2024 döneminde toplam elektrik tüketiminde %15 artış olmuştur. Sanayi işletmelerinde %8, düşüş olduğu görülmektedir. İçerisinde tarımsal sulama, sokak aydınlatma gibi tüketimlerin bulunduğu diğer kategorisindeki tüketimde ise %27, meskenlerde %21, ticarethane ve kamu hizmetlerinde %29 artış gerçekleşmiştir.
- Rize ili son 8 yılı enerji tüketim istatistiklerine bakıldığında mesken, ticarethane ve kamu ve diğer tüketimlerinde artış, sanayi tüketimlerde ise azalış olduğu görülmektedir.

8 Tarım ve Hayvancılık

Tarım

- Rize ilinde toplam tarımsal alan 55.646,21 ha'dır. Bu alanın 55.181 hektarı uzun ömürlü bitkiler alanı, geri kalanı ise toplam işlenen tarım alanıdır. Uzun ömürlü bitkiler grubunda yer alan çay tarımı toplam 530.831 dekar alanda yapılmaktadır (toplam tarımsal alana oranı %95,4). Söz konusu alanlarda 2025 yılında toplam 899.201 ton çay üretilmiş olup bu miktar, ülke toplam çay üretiminin %66,6'sını oluşturmaktadır.
- Türkiye geneline göre Rize'deki tarımsal alan, toplam tarım alanlarının çok küçük bir bölümünü teşkil etmektedir (%0,23). Tarım alanlarının azlığı, tarımsal faaliyeti sınırlamaktadır.

- Rize'de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler hasadı yapılan tarım alanı 2009 yılında 7.152 dekar iken 2025 yılında 1.948 dekar olarak gerçekleşmiştir. Bu grupta hasat edilen alan bakımından 2025 yılında sırasıyla Mısır (Dane) (%91,3), Fasulye (Kuru) (%5) ve Patates(%2,4) en fazla payı alan ürünlerdir. 2025 yılında Rize'de toplam tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin üretimi içinde Tahıllar grubu bitkilerin üretiminin payı %5 olarak gerçekleşmiştir.
- Rize'de toplam tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı 2009 yılında 1.625 ton iken 2025 yılında 315 ton kadardır.
- Sebze ekilen tarım alanları 2009 yılında 3.833 dekar iken 2025 yılında 2.657 dekara inmiştir. Üretim miktarı ise 2009 yılında 1.985 ton iken 2025 yılında 1.634 ton olarak gerçekleşmiştir.

- Son yıllarda Rize'de meyve üretimi ağırlıklı olarak yaş çay ürününden kaynaklı artış göstermektedir. Rize, 4.819 ton üretimiyle Yalova, Samsun, Mersin, Bursa, Sakarya ve Ordu'dan sonra ülkenin (%6,76'sı) en fazla kivi üretimi yapılan ilidir. Soğuk hava deposu altyapısının yetersizliği nedeniyle son yıllarda kivi meyvesi üretimi azalma eğilimi göstermektedir.
- Süs bitkileri ürün grubunda 2025 yılında 48,1 dekar alanda yürütülen tarımsal faaliyetlerde 86.054 adet dış mekân süs bitkisi elde edilmiştir.
- İlin genel konumu, kirlenmemiş yapısı, iklim özellikleri, gübre ve ilaç kullanımının düşüklüğü, özellikle insan müdahaleleri olmadan doğal olarak yetişen çayır ve mera bitkileri Rize ilinde önemli bir organik tarım potansiyeli oluşturmaktadır.
- Rize'de organik tarım başta çay olmak üzere fındık, kivi ve bal ürünlerinde gerçekleştirilmektedir. 2025 yılında 2.965,92 hektar alanda gerçekleştirilen organik tarım faaliyetlerinden 31.405,25 ton ürün elde edilmiş olup bunun 31.204,43 tonu organik çaydır. Organik çayın önemli bir kısmı Hemşin organik tarım havzasında üretilmektedir.

Hayvancılık

- Tarım alanlarının azlığı tarımsal faaliyeti sınırlamakta ancak verimli çayır, mera alanları ve Türkiye geneli oranının üzerinde olan orman alanları ilde hayvancılık açısından potansiyel oluşturmaktadır. Buna karşın, hayvancılık faaliyetinin ölçek olarak gelişmediği ve ilin sahip olduğu potansiyeli yansıtmadığı görülmektedir.
- İşletme temelinde ve pazara yönelik olarak hayvancılık, çay üretiminin yapılamadığı yüksek kesimlerde yoğunlaşmaktadır. İlin, canlı hayvanlar ve hayvansal ürün değerlerinin Türkiye içindeki payı %0,3'tür. 2024 yılında canlı hayvan stoğu 15.156 sığır, 4.942 buzağı, 7.193 koyun ve 20.459 keçi olarak gerçekleşmiştir.
- Bal üretimi yıllar içinde dalgalı seyretmiş ve 2025 yılında 462 ton olarak gerçekleşmiştir. Bunun yanında 5,1 ton organik bal üretimi vardır.

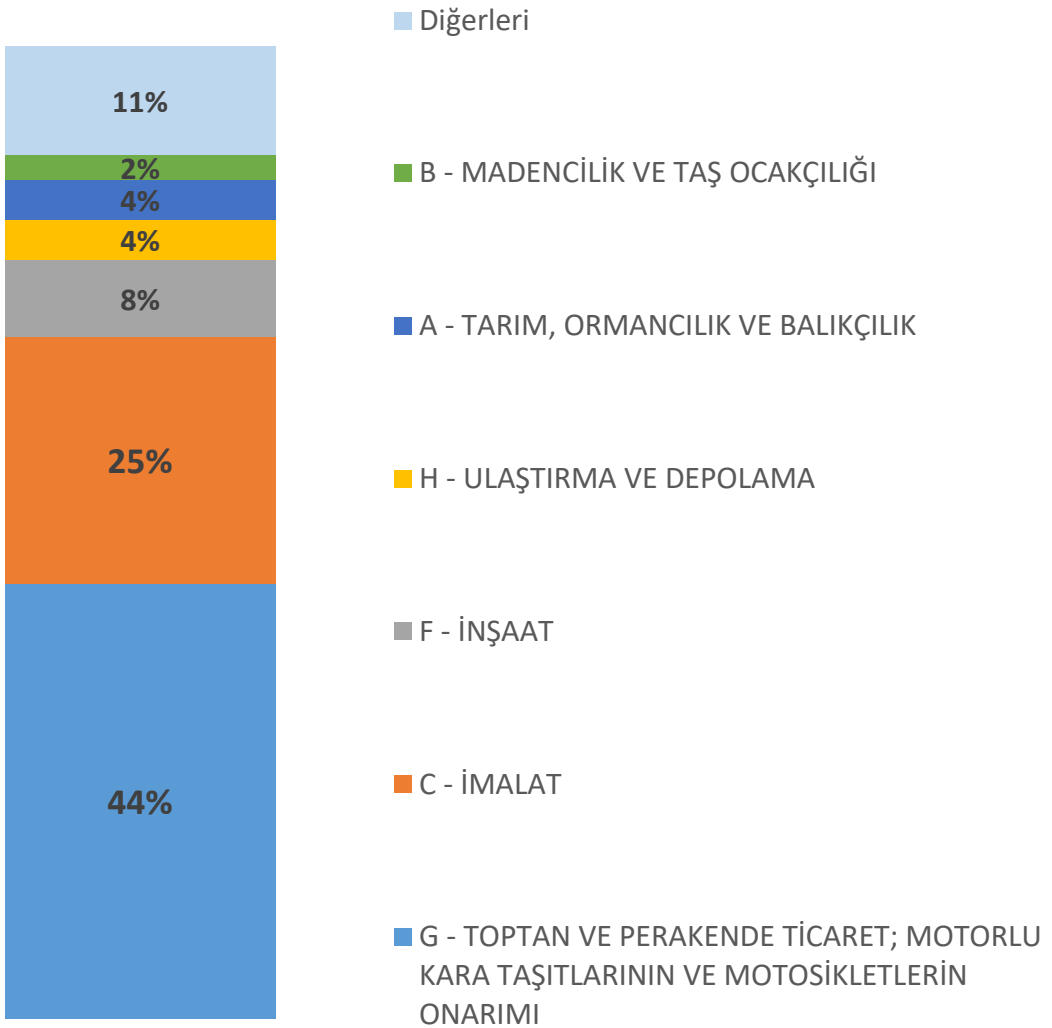
- **Balıkçılık**
- Rize kıyıları bol ve kaliteli balık potansiyeline sahiptir. Rize balıkçıları, 30-40 tonluk balıkçı tekneleriyle açık deniz balıkçılığı da yaparlar. Kıyılarında hamsi, kefal, istavrit, palamut, barbunya, kalkan, zargana, izmarit, mezgit, lüfer, kırlangıç, torik, karagöz, tirsi ve levrek gibi kıymetli balıklar bol miktarda bulunur.
- Türkiye deniz balık ürünleri avcılığının %59'unu Doğu Karadeniz Bölgesi teşkil etmektedir. Türkiye genelinde gerçekleşen balıkçılık faaliyetine ilişkin 13.824 adet geminin 3.766 adedi Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Söz konusu veriler ışığında üretim bakımından bölgenin nispeten verimliliğinin yüksek olduğu söylenebilir.
- 2025 Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Rize ilindeki balık yetiştiriciliği faaliyetine ilişkin iç sulardaki üretim 156 ton, denizdeki üretim 891 ton alabalık ve 984 ton levrek olarak gerçekleşmiştir. Son yıllarda gerçekleştirilen yatırımlar ve tanıtım etkinlikleri sonucunda ihracat rakamlarının artmakta olduğu gözlenmektedir.

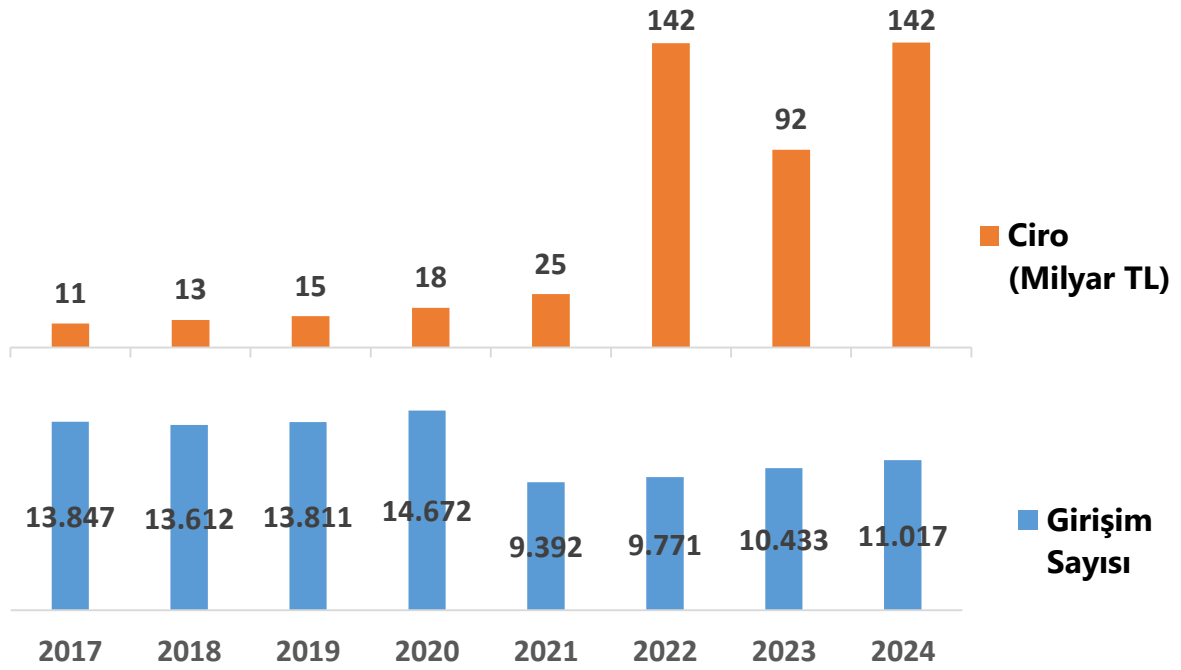

9 Ticaret

Ticaret

Cironun Sektörlere Dağılımı

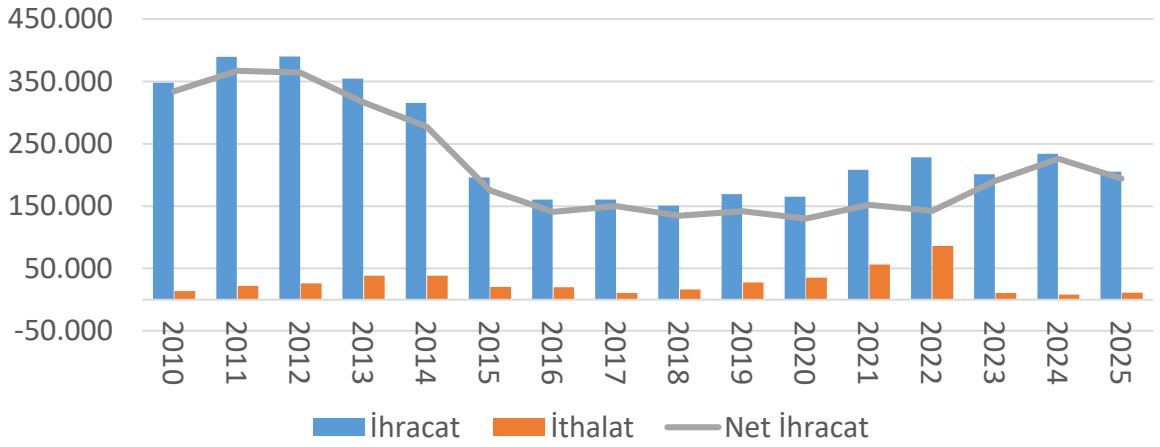

- Rize'de Girişimci Bilgi Sistemi verilerine göre 2024 yılında 11.017 girişim ve 32.340 ücretli çalışan bulunmaktadır.
- İmalat sektöründe gerçekleşen cironun %82'si gıda ürünleri imalatı düzeyindedir. Gıda ürünleri imalatında da en büyük pay kahve ve çayın işlenmesi sektörüne aittir.
- İl ekonomisi çaya bağlı olduğundan cironun önemli kısmı çay sektöründe gerçekleşmektedir.
- İlin ekonomisinde önemli bir yer olan madencilik sektörünün cirosu ilde tek 1 firmanın faaliyet göstermesi nedeniyle girişimci bilgi sisteminde gizlenmiştir. Bu nedenle madencilik sektörü cirosu "Diğerleri" kategorisi altında bulunmaktadır.

10 Dış Ticaret

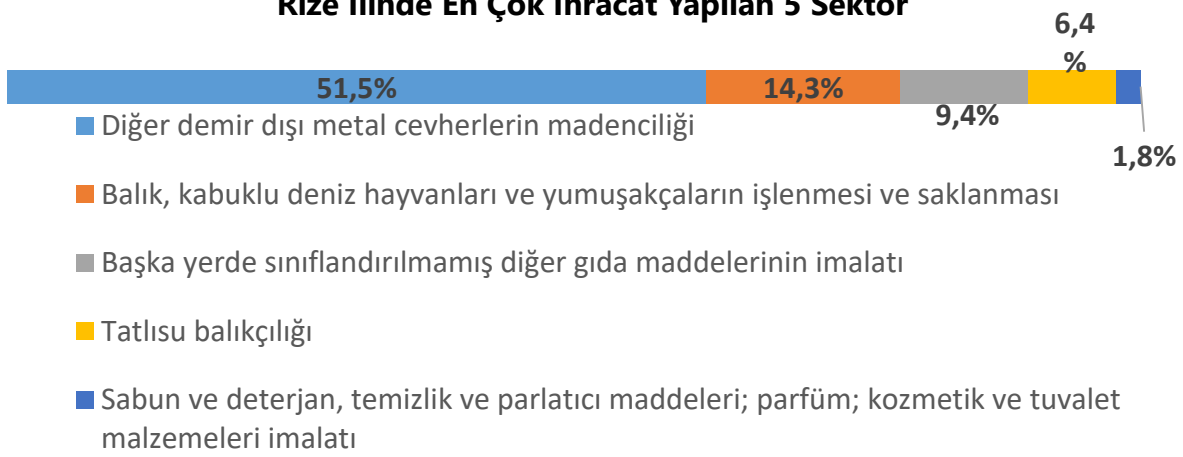
Dış Ticaret-İhracat

Rize İli İhracat ve İthalat Değerleri, (1.000 USD)

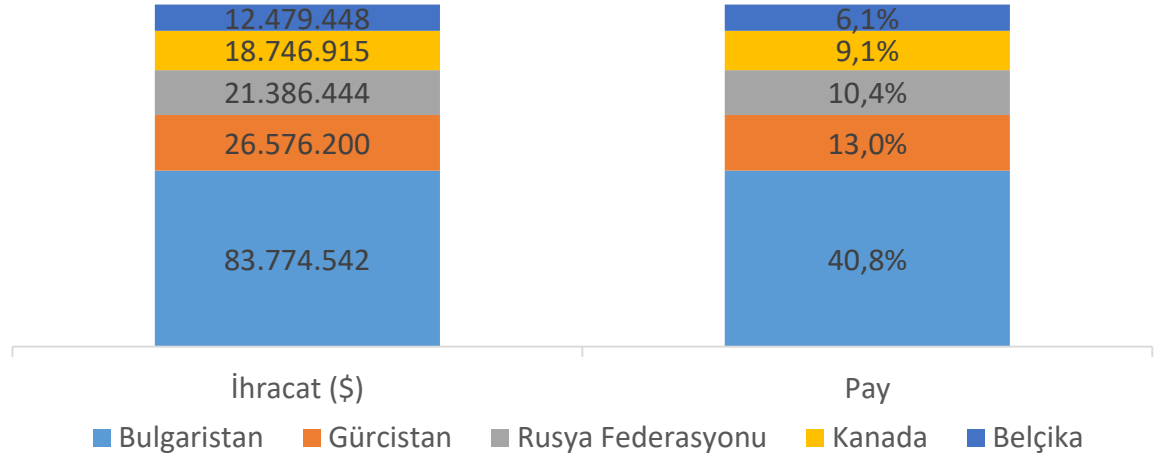

- Rize ili 205,2 milyon USD 2025 yılı ihracat rakamıyla Karadeniz Bölgesi'ndeki 18 il içerisinde ihracatta 10. sıradadır. İl, Türkiye genelinde ihracat yapılan iller sıralamasında 48'incidir. TR90 Doğu Karadeniz Bölgesi ihracatının %8,4'ü Rize'den gerçekleşmektedir. Diğer taraftan, ilde gerçekleşen ithalat (11,21 milyon USD), ihracatın çok gerisinde kalmaktadır.

Rize İlinde En Çok İhracat Yapılan 5 Sektör

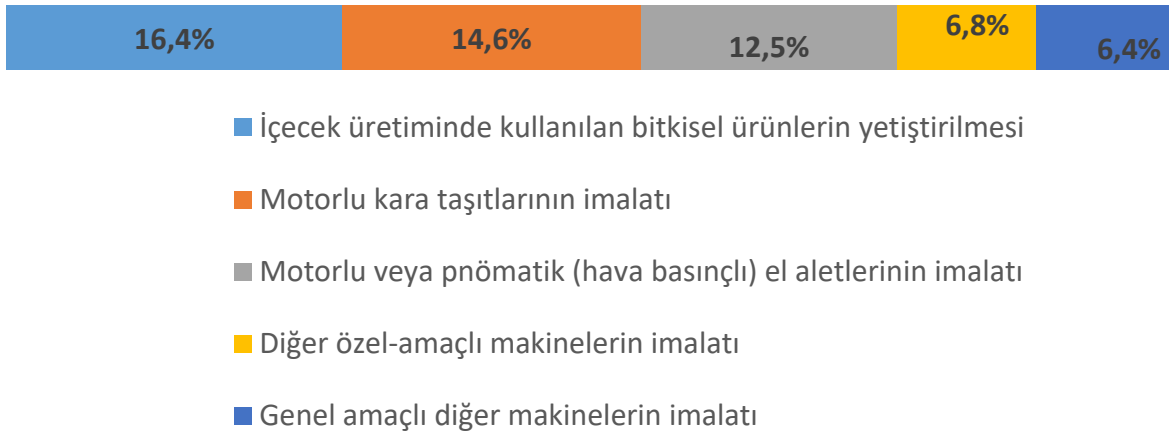
Rize'den en çok İhracatın gerçekleştiği 5 Ülkenin İhracatları ve İl İhracatındaki Payları

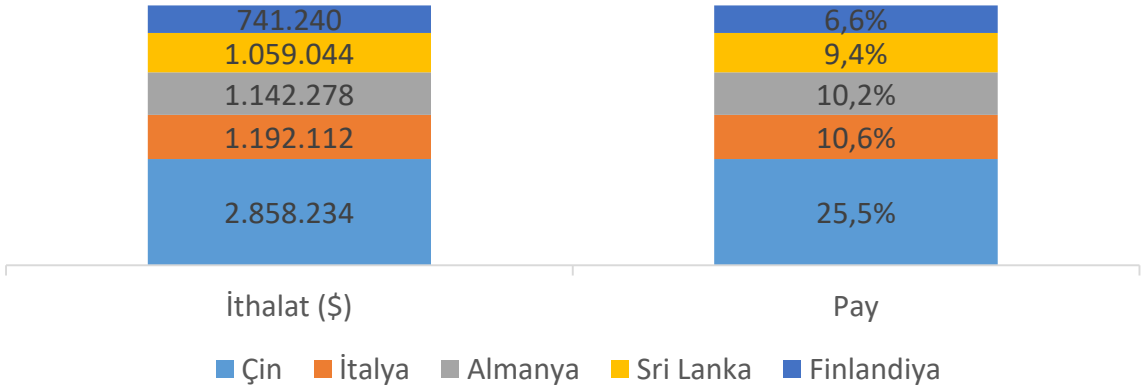
- Metal cevherleri ihracatının toplam ihracat içerisinde aldığı pay aslında ildeki ihracatın büyük oranda bu ekonomik aktiviteye bağlı olduğunu göstermektedir. Rize, Türkiye metal cevheri ihracatının %4,93'ünü teşkil etmektedir.
- Gerçekleştirilen maden dışı ihracat göz önünde bulundurulduğunda gıda, balıkçılık ve kimyevi maddelerin il ihracatından önemli bir pay aldığı görülmektedir. Balıkçılık sektöründe son yıllarda gerçekleştirilen tatlı su yetiştiricilik yatırımları sektörün ihracat rakamlarında da artışı tetiklemiştir. İlin ekonomisi neredeyse tamamen çaya bağlıdır. Çay ürünü ise neredeyse tamamen iç tüketimde kullanılmakta olup ihracat miktarı toplam üretimin ancak %3'ü kadardır.
- En çok ihracat yapılan 5 ülkenin ildeki payı yaklaşık %79,4'tür. İlin ihracatının bu 5 ülkeye yoğunlaştığı görülmektedir.

Dış Ticaret-İthalat

Rize İlinde En Çok İthalat Yapılan 5 Sektör

Rize'den en çok İthalatın gerçekleştiği 5 Ülkenin İthalatları ve İl İthalatındaki Payları

Rize Serbest Bölgesi Ticaret Hacmi, (1.000 USD)

Yıllar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ticaret Hacmi	4.012	3.657	3.522	3.185	1.136	918	202	0	8	0	0	0	0	0

- Serbest Bölge alanının daraltılmasına bağlı olarak ortaya çıkan altyapı yetersizlikleri 2015 yılı itibariyle ticaret hacminin daralması sonucunu da doğurmuştur. Doğu Karadeniz Endüstriyel Gelişme Bölgesinin yapılmasıyla serbest bölgenin de bu alana taşınması halinde daha yüksek rakamlara erişilebileceği öngörülmektedir.

- Rize 2025 yılında gerçekleşen toplam 11,2 milyon USD ithalat rakamıyla Türkiye ithalatı içinde kayda değer bir orana sahip değildir. Rize iline ait ithalat rakamları ihracatın altında kalmakta ve il dış ticaret fazlası vermektedir.

11 Lojistik

Lojistik

Hava Yolu

- Hâlihazırda, hava yoluyla ulaşım, Rize'ye 14 Mayıs 2022 tarihi itibarıyla açılışı yapılan Rize-Artvin Havalimanı'ndan sağlanmaktadır. Rize-Artvin Havalimanı ile ulaşım altyapısına önemli katkı sağlanmaktadır.
- Yeni açılmış bir havalimanı olmasına rağmen 2024 yılı içinde 1.097.828, 2025 yılında ise 1.61.135 yolcu Rize-Artvin Havalimanını kullanmıştır. Bu yolcu sayısıyla Rize-Artvin Havalimanı 58 havalimanı içinde 2025 yılında en çok yolcu taşıyan 17'nci havalimanı konumundadır. 2026 yılında yurtiçi ve yurtdışı seferlerin ve taşınan yolcu sayısının artacağı öngörülmektedir.

İniş-kalkış yapan uçak sayısı / Toplam	**7.829**
İniş-kalkış yapan uçak sayısı / iç hat	7.523
İniş-kalkış yapan uçak sayısı /Dış hat	306
Yolcu sayısı / Toplam	1.161.135
Yolcu sayısı / İç hat gelen-giden	1.129.518
Yolcu sayısı / Dış hat gelen-giden	31.617
Taşınan yük / Toplam (ton)	9.027
Taşınan yük / İç hat (ton)	8.520
Taşınan yük / Dış hat (ton)	507

Kara Yolu

- Rize ilinde kara yolu ulaşımı olarak hizmet veren 512 km il ve devlet yolu ve 7.162 km köy yolu bulunmaktadır.
- Batıda 76 km ile Trabzon'a, güneyde İkizdere ilçesi üzerinden 251 km ile Erzurum'a, doğuda ise 159 km ile Artvin'e ve 109 km ile de Sarp Sınır Kapısı'na kara yoluyla bağlantılıdır. Karadeniz ekseninin, Doğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleriyle yakın bağlar oluşturması beklenmektedir. Aynı zamanda bu aks, art bölgedeki iç kara merkezleri için de önemli bir açılım sağlayacaktır. Bu kapsamda Samsun'dan Sarp'a kadar uzanan 542 kilometrelik Karadeniz Sahil Yolu bölgenin ticaret ve turizminin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu yol, Batı Karadeniz Sahil Yolu ile birleşerek ve üçüncü boğaz geçişine bağlanarak dünyanın en önemli sahil yollarından biri olabilecektir. Karadeniz'in turizm ve ticaret potansiyelini harekete geçirmek için batıya doğru olan bağlantıların yanı sıra güneye doğru inen yollara ihtiyaç duyulmaktadır.

- 2018 yılında tamamlanan Rize-Erzurum arasındaki Ovit Tüneli projesiyle iller arası ulaşım 12 ay sürdürülebilir hale gelmiştir. Tünel sayesinde Akdeniz ve GAP bölgesiyle Karadeniz'in ulaşımı daha kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Ovit Tüneli 14 km boyunda çift tüp ve 1,5 km. uzunluğunda çığ tünellerinden oluşmaktadır.
- Ovit tüneli ile Erzurum bağlantı yolları ve İkizdere-Ovit bağlantı yollarında çalışmalar devam etmektedir. Bu yolların tamamlanmasıyla kuzey-güney bağlantısı daha kolay ve sürdürülebilir duruma gelecektir.

Lojistik

Deniz Yolu

Rize Limanı

- Rize limanı, Doğu Karadeniz limanları içerisinde gelişmeye müsait topografik durumda olan limanlardan birisidir. Liman, konumu itibarıyla kara yolu hatlarına bağlı olup Trabzon, Hopa, Rusya limanları ve İkizdere-Erzurum üzerinden İran bağlantısıyla Karadeniz Bölgesi için kestirme transit yol merkezidir. Limanın hinterlandını doğusunda kara yolu ile Hopa ve Gürcistan, Kuzeyinde tarifeli RoRo hattıyla Gürcistan'ın Poti limanı, Güneyinde ise İran oluşturur. Limanın 170.000 m2 geri sahası 11.000 m2 kapalı alana sahip olup en uzun rıhtımı 200 metredir.

İyidere Lojistik Limanı

- Limanın Kapasitesi:
- Yılda;
- 3.000.000 Ton Genel Kargo,
- 8.000.000 Ton Dökme Yük,
- 100.000 TEU Konteyner,
- 100.000 Araç Ro-Ro Kapasitesi
- Liman İnşaatının Ana Kalemleri:
- 20 Milyon Ton Taş Dolgu,
- 10.650 Ton Betonarme Çeliği,
- 720.000 m3 Beton,
- 3 Milyon m3 Tarama Yapılması,
- 20.000 Ton, Ortalama 45m Boyunda Toplam 35 km uzunluğunda Çelik Boru Kazık Yapılması Planlanmaktadır.

- 1215 m (-15m su derinlikli) kazıklı rıhtım
- 270 m (-12m su derinlikli) kazıklı rıhtım
- Toplam 1485 m rıhtım
- 2700 m Ana Mendirek
- 470 m Tali Mendirek
- Lojistik merkezin demir yolu bağlantısı yoktur. Karadeniz sahili ve güneyde Erzurum'a demir yolu bağlantılarının planlanması merkezin işlevselliğine katkı sağlayacaktır.
- 2027 yılında Rize İyidere Lojistik Limanının hizmete alınması planlanmaktadır.

Lojistik

- **İyidere Lojistik Merkezi**
- İyidere Lojistik Limanı inşaatı devam ederken bir taraftan da bölgemizde lojistik altyapının güçlendirilmesi amacıyla çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda İyidere ilçesinde Doğu Karadeniz Endüstri Gelişim Bölgesi içerisinde kalan toplam 730 dönüm alanda İyidere Lojistik Merkezinin kurulması için Ajansımız tarafından master plan hazırlatılmıştır. Master planın ardından lojistik merkez yatırımının uygulanabilirliğinin araştırılması amacıyla fizibilite çalışması da devam etmektedir.

- Yatırımın kapasitesinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan Doğu Karadeniz Lojistik Merkezi Master Planı kapsamında, Haziran 2025'te Rize ve Trabzon ağırlıklı olmak üzere 49 firmayla anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 30 firma lojistik merkezde depolama alanı talebinde bulunmuş ve toplam talep yaklaşık 149.400 m^2 olarak belirlenmiştir. Talebin büyük bölümü 10.000 m^2 büyüklüğündeki, özellikle demiryolu bağlantılı depolarda yoğunlaşırken, 5.000 m^2, 2.500 m^2 ve 1.250 m^2 depolar da önemli talep görmüştür. Küçük ölçekli depolara yönelik talep ise oldukça sınırlı kalmıştır. Bulgular, lojistik merkezin yaklaşık 150.000 m^2 büyüklüğünde, ağırlıklı olarak orta ve büyük ölçekli depolardan oluşacak şekilde planlanmasının hem mevcut talebi karşılayacağını hem de gelecekte gelişecek intermodal taşımacılık sistemini destekleyeceğini ortaya koymaktadır.

12 Yatırım

Yatırım

Yıllar İtibarıyla Rize İli Kamu Yatırımları, (1.000 TL)

Sektör	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ulaştırma	1.184.771	1.533.805	2.052.199	4.032.396	3.942.020	4.351.054	10.565.934
DKH	140.727	40.794	138.230	154.005	228.191	420.288	1.514.001
Eğitim	79.531	3.155	11.020	73.296	253.144	489.246	636.209
Tarım	119.600	53.061	153.751	712.609	999.869	1.923.270	1.375.550
Enerji	13.845	977	23.065	58.670	322.590	202.421	259.130
Sağlık	-	-	-	-	14.059	3.375.949	4.477.580
İmalat	60.687	20.238	50.063	466.972	141.800	124.735	391.212
Konut	80.079	887.016	1.840.126	675.893	679.814	1.423.685	1.627.797
Turizm	27.286	12.437	17.927	17.552	39.940	25.632	7.592
Maden	1.572	-	-	-	-	-	-
Toplam	1.708.099	2.551.485	4.286.382	6.191.391	6.621.427	12.336.280	20.855.005

- Strateji Başkanlığının kamu yatırımları için kullanmakta olduğu sektör sınıflandırması tarım, madencilik, imalat, enerji, ulaştırma-haberleşme, turizm, konut, eğitim, sağlık ve diğer kamu hizmetleri (DKH) olmak üzere on ana başlık altında incelenmektedir.
- 2025 yılında Rize iline 20,81 milyar TL kamu yatırımı yapılmıştır. En fazla yatırım yapılan üç sektör sırasıyla ulaştırma (10,57 milyar TL), sağlık (4,48 milyar TL) ve konut (1,63 milyar TL) şeklindedir. Ulaştırma sağlık ve konut sektöründeki yatırımlarda son yıllarda dikkat çekici bir artış gözlenmektedir. Harita, içme suyu, tapu kadastro, sosyal altyapı, kanalizasyon, belediye hizmetleri vb. yatırım kalemlerini içeren DKH arka planda birçok sektörün gelişimini destekleyen unsurlardandır.

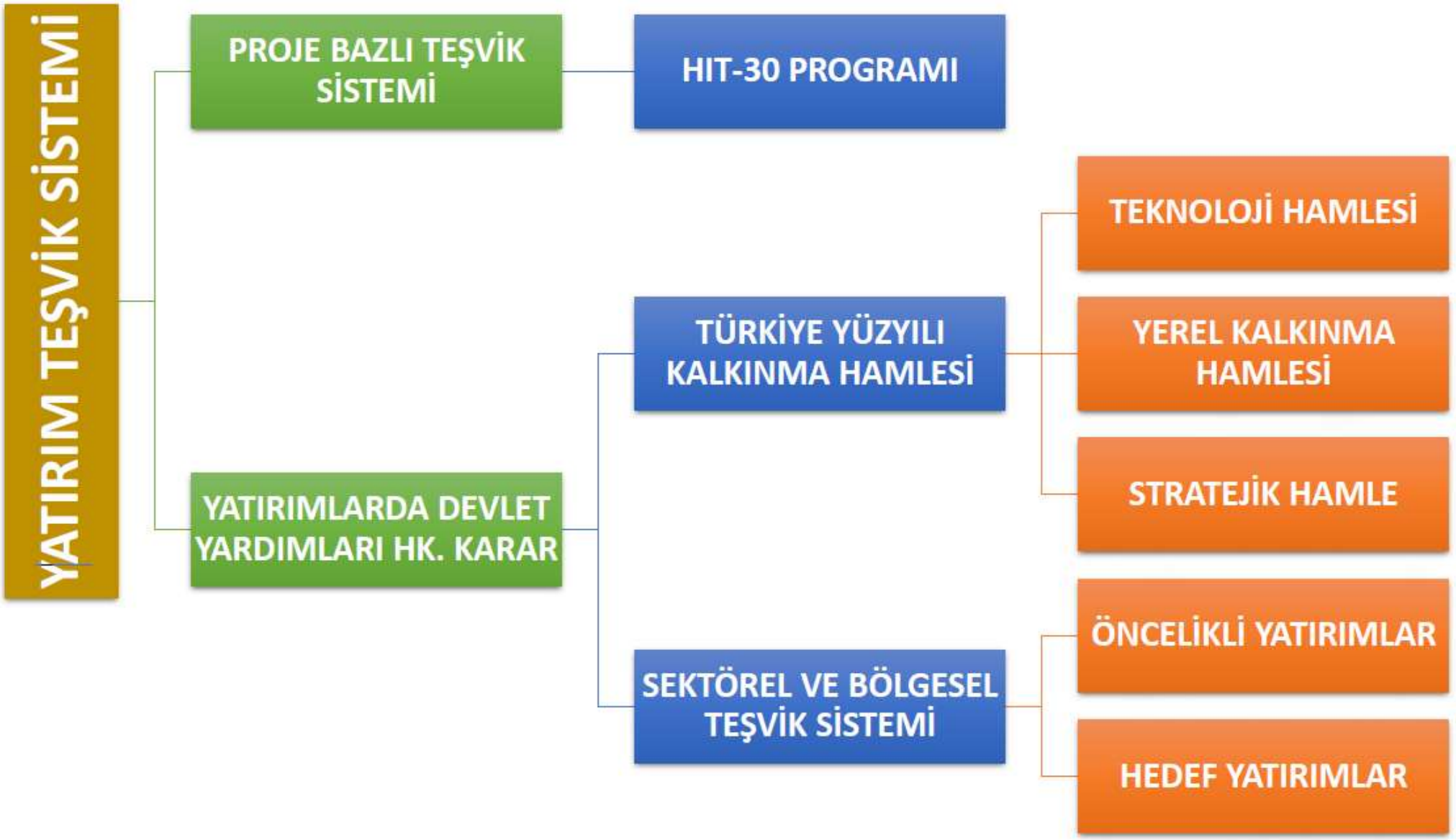
En Fazla Kapasite Raporlu Firmanın Bulunduğu Sektörler

Sıra	Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
1	10.83	SİYAH ÇAY	72
2	10.83	Siyah çay	26
3	10.83	Poşet çay	17
4	23.63	HAZIR BETON	12
5	08.12	MICIR	6

- Rize'nin yatırım konuları incelendiğinde, yatırımların il genelinde daha çok; çayın İşlenmesi, çakıl ve kum ocakları faaliyetleri, hazır beton imalatı ve paketleme faaliyetinde yoğunlaştığı görülür.
- Rize ilinde 2025 yılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği verilerine göre 278 adet kapasite raporu almış tesis bulunmaktadır. Kahve ve çayın işlenmesi faaliyeti 115 (%41,4) tesisle birinci sırayı almaktadır.

- 2009-2025 yılları arasında alınan 257 adet yatırım teşvik belgesi bölgedeki yatırımların seyri açısından önem arz etmektedir. Bu yıllar arasında verilen yatırım teşvik belgelerinin gıda ürünleri ve içecek imalatı alt sektörü ve turizmde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum çay sektöründe yatırımların artmaya devam etmesinin yanı sıra yatırımcıların turizme ilgisini de göstermektedir.
- Rize ilinde 2009-2025 yılları arasında gerçekleştirilen teşvik belgeli yatırımlar kapsamında toplam 6,06 milyar TL'lik sabit yatırım yapılarak 5.220 kişilik istihdam sağlanmaktadır.

Yeni Teşvik Sisteminin Kurgusu

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi

Destekler		Teknoloji Hamlesi	Yerel Kalkınma Hamlesi	Stratejik Hamle
KDV İstisnası		✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50	50	40
	Vergi İndirim Oranı(%)	60	60	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		8 Yıl (6. Bölgede 12 Yıl)		
Sigorta Primi Desteği		Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl		
Faiz veya Kâr Payı Desteği	Destek Oranı	%40	%40	%30
	Azami Destek Tutarı	301 m TL	301 m TL	226 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %20'si	Yatırımın %20'si	Yatırımın %15'i
VEYA				
Makine Desteği*	Destek Oranı	%25	%25	%25
	Azami Destek Tutarı	301 m TL	301 m TL	226 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %15'i	Yatırımın %15'i	Yatırımın %15'i
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓	✓

* Faiz veya kâr payı desteğinden faydalanan yatırımlara makine desteği sağlanmaz.

Sektörel ve Bölgesel Teşvik Sistemi

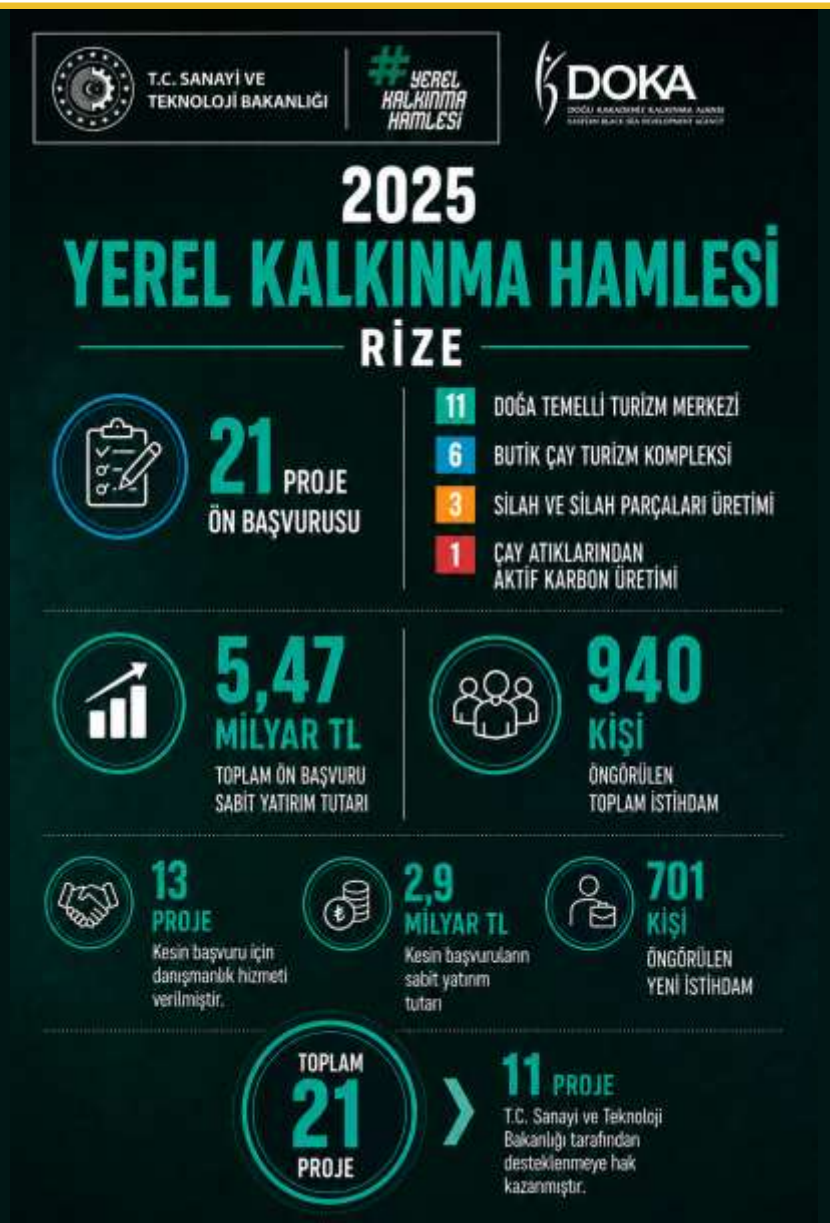
Destekler		Öncelikli Yatırımlar	Hedef Yatırımlar
KDV İstisnası		✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	30	20
	Vergi İndirim Oranı(%)	60	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		1.- 6. Bölgede Kademeli: 0 – 1 – 2 – 4 – 8 – 12 yıl	
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl	
Faiz veya Kâr Payı Desteği*	Destek Oranı	%25	%25*
	Azami Destek Tutarı	30,1 m TL	15,1 m TL*
	Azami Destek Oranı	Yatırımın 10%'u	Yatırımın 10%'u*
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓

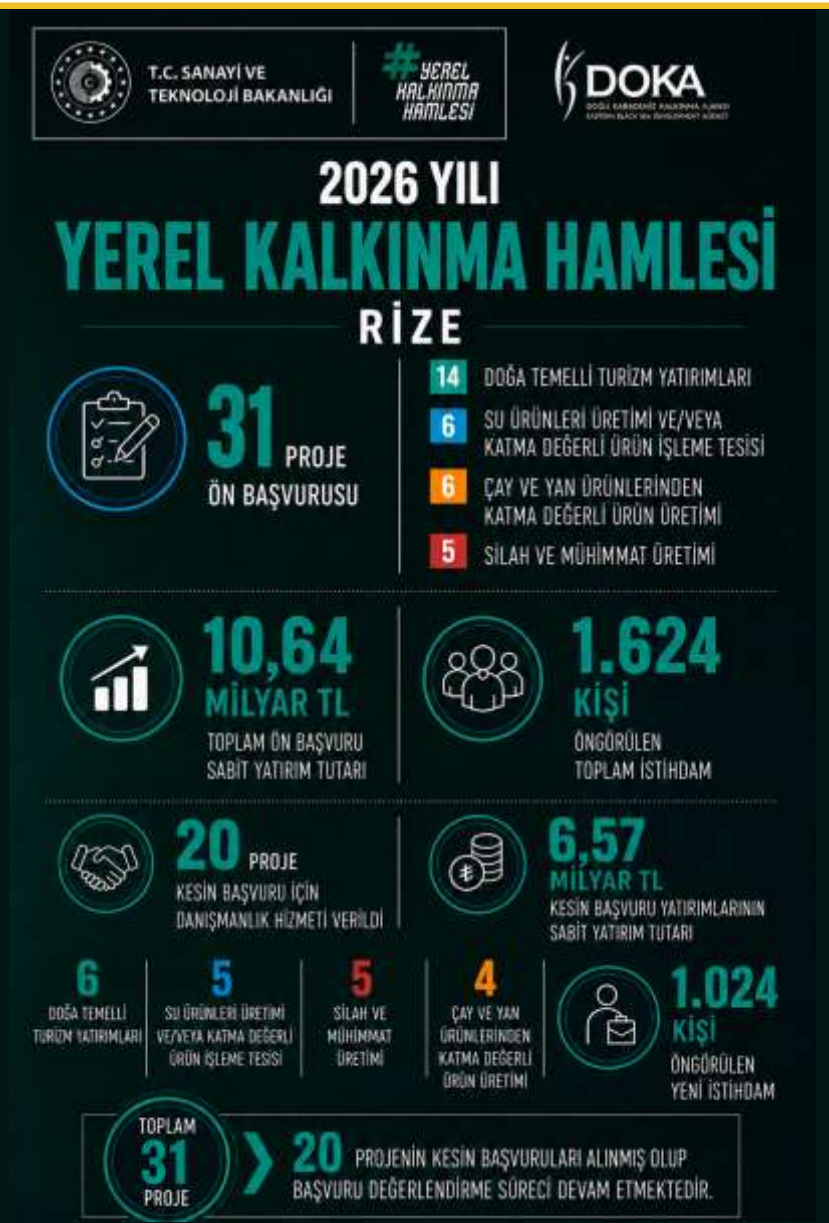
*Yalnızca 4., 5. ve 6. Bölgelerde uygulanır

Yatırım Teşvik Sistemi - Bölgesel Teşvik Uygulamaları

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan İl SEGE 2017 ve İlçe SEGE 2017 çalışmalarıyla il ve ilçelerin göreceli sıralamaları ve kademeleri belirlenmiştir. Rize ili İl SEGE 2017 çalışmasına göre 3. bölge illeri arasında yer almaktadır. Ayrıca Çamlıhemşin, Derepazarı, Güneysu, Hemşin, İyidere, İkizdere ve Kalkandere ilçeleri gelişmişlik düzeylerine göre alt bölge kategorisine alınmıştır ve 4. bölge desteklerinden yararlanabilmektedir. Kalkandere ilçesinde bulunan Rize OSB'de yapılacak yatırımlar ise 5. bölge desteklerinden yararlandırılmaktadır. Bölgesel teşviklerde asgari sabit yatırım tutarı Rize ili için 7.500.000 TL olarak uygulanmaktadır.

Yerel Kalkınma Hamlesi İstatistikleri

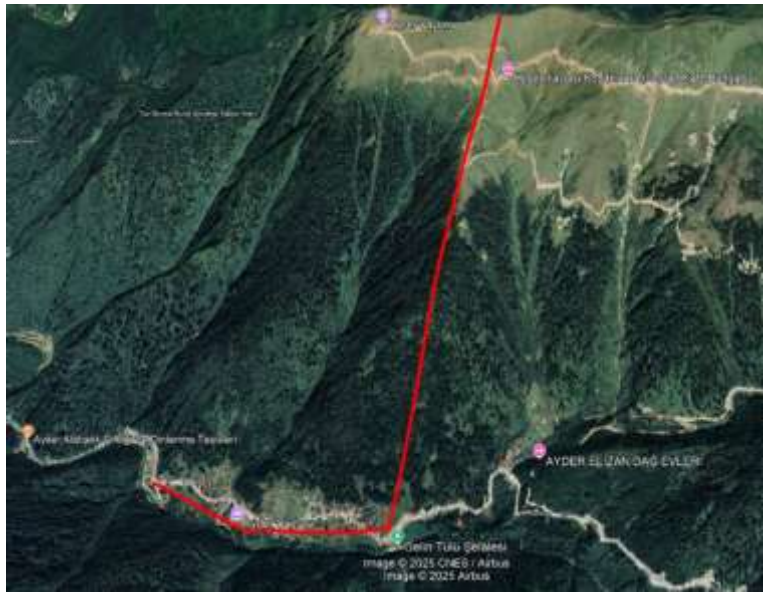

Yatırım

- **Uygun Bazı Yatırım Alanları**
  - **Organik Çay Üretimi:** İklimin de etkisiyle Rize'de çay tarımı kimyasal ilaç kullanılmadan yapılmaktadır. Dünya'da dar bölgelerde benzeri uygulamalar olsa da Karadeniz kadar geniş bir bölge mevcut değildir. Bu sayede gübre kullanımının da organik olarak düzenlenmesi ile kolayca organik çay üretimi gerçekleştirilebilir.
  - **Meyve ve Sebze İşleme ve depolama:** Özellikle kivi yetiştiriciliğinin giderek artması nedeniyle hem saklama hem de işlemeye yönelik tesis ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu konuda önemli yatırım fırsatları fizibilite raporları ile de tespit edilmiştir.
  - **Tarıma Dayalı Sanayi:** Çayın işlenmesine yönelik tesis yatırımları ile özel çay üretimleri yapılabilir.
  - **Su Ürünleri Yetiştiriciliği ve Balık İşleme:** Bölgedeki deniz avı ve tatlı su yetiştiriciliği potansiyeline bağlı olarak işleme ve soğuk hava deposu tesisleri ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.
  - **Makine ve Aksamları İmalatı:** Çay fabrikalarının çeşitli makine ihtiyaçlarının bir kısmı ildeki mevcut üreticilerden karşılanmaktadır.
  - **Ağaç Ürünleri ve Mobilya İmalatı:** Özellikle bölgede yoğun olarak bulunana kızılağaçların (*Alnus glutinosa ssp.barbata*) ürüne dönüştürülmesine yönelik bir yatırım ham madde açısından büyük avantaj elde edebilir. Bunun haricinde yakın coğrafyada yeterli miktar ve yüksek kalitede orman rezervi bulunmaktadır.
  - **Silah Üretimi:** İlde silah üretiminde yetişmiş insan kaynağı bulunmaktadır.
  - **Hazır Giyim, Konfeksiyon, Dokumacılık ve Ayakkabı imalatı:** Başta Karadeniz bölgesi olmak üzere, Rusya, Azerbaycan, İran ve Orta Asya ülkeleri pazarlarına yönelik imalat yapılabilir.

- **Turizm:** Doğa ve alternatif turizm konusunda bölgeye artan ilgi yatırım fırsatlarının da gelişmesini sağlamaktadır. Arap turistlerin son yıllarda bölgeye olan ilgisi turizmin gelişimine olumlu katkı sağlamıştır. Ek olarak, Avrupa'ya en yakın çay üretici bölge olması çay tüketiminin yaygınlaşması ile çay temalı turizm paketlerinin Avrupalı turistlerin ilgisini çekebileceği düşünülmektedir.
- Rize'de Güneysu Handüzü Yaylası, İkizdere Çifteköprü Köyü ve Ovit Yaylası, Ardeşen Deremezra köyü olmak üzere her biri farklı temalarda 4 adet turizm master planı hazırlanmıştır. 2 farklı alanda daha master plan çalışmaları devam etmektedir. Bu alanlardan Handüzü yaylası ve Ovit aynı zamanda Turizm Merkezi ilan edilen alanlardır.
- Rize Belediyesince sahildeki millet bahçesinden Ziraat Botanik Bahçesine ve oradan da Şahin Tepesine uzanan bir teleferik master planı hazırlatılmıştır.
- Rize İl Özel İdaresince DOKA teknik destek programıyla Ayder-Huser yaylası arasında bir teleferik hattının planlaması yapılmıştır. 2 bölüm ve tek halatlı, ayrılabilir klemensli, 10 kişilik kabinli teleferik sistemi olarak planlanmıştır.

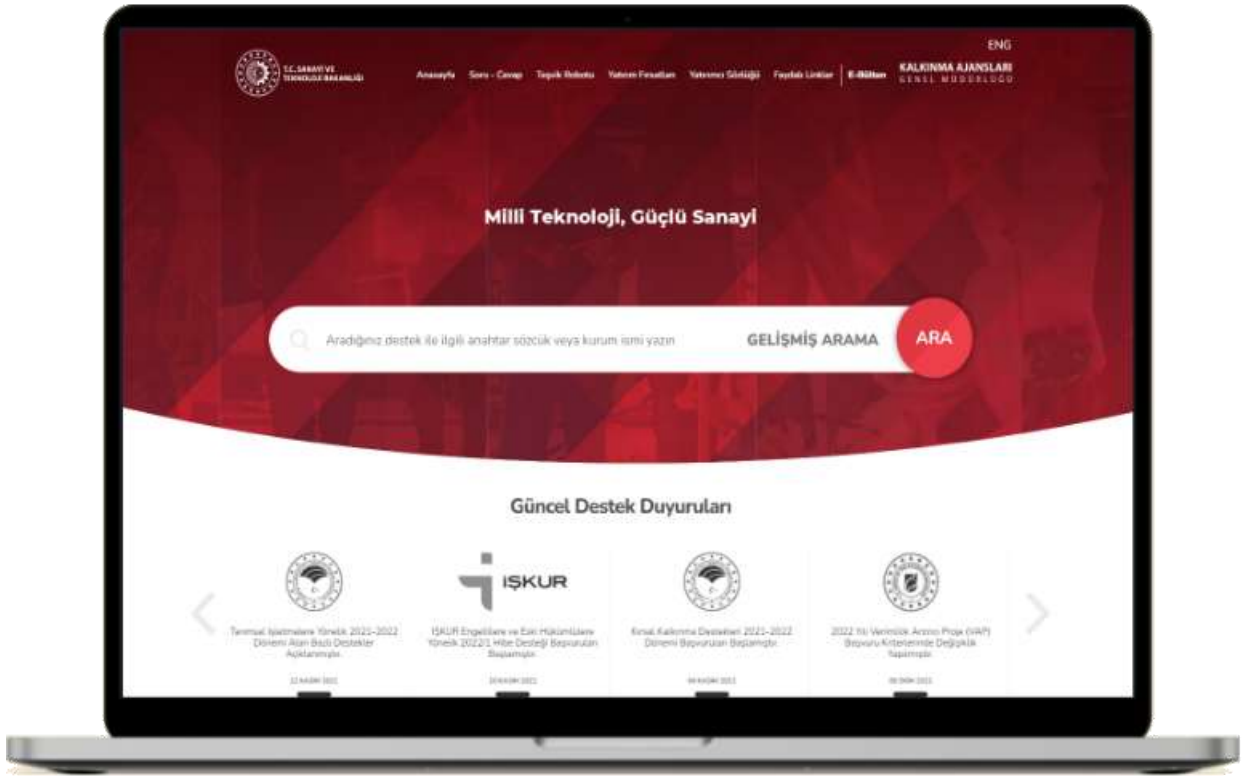

1. Bölüm hat uzunluğu 1.567 m eğik uzunluğa sahip ve 21 kabinli, 2. bölüm hat uzunluğu 3.027 m eğik uzunluğa sahip ve 31 kabinli olacaktır. Yolcu taşıma kapasitesi çıkış yönünde 1000 kişi/saat, iniş yönünde 1000 kişi/saat ve seyahat hızı 6m/s, süresi toplam yaklaşık 16 dakikadır.

Yatırıma Destek İnternet Sitesi

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan web sitesi tüm yatırımcıların hizmetine sunulmuştur. Web sitesinden yararlanarak aşağıdaki konular hakkında bilgi sahibi olunabilir.

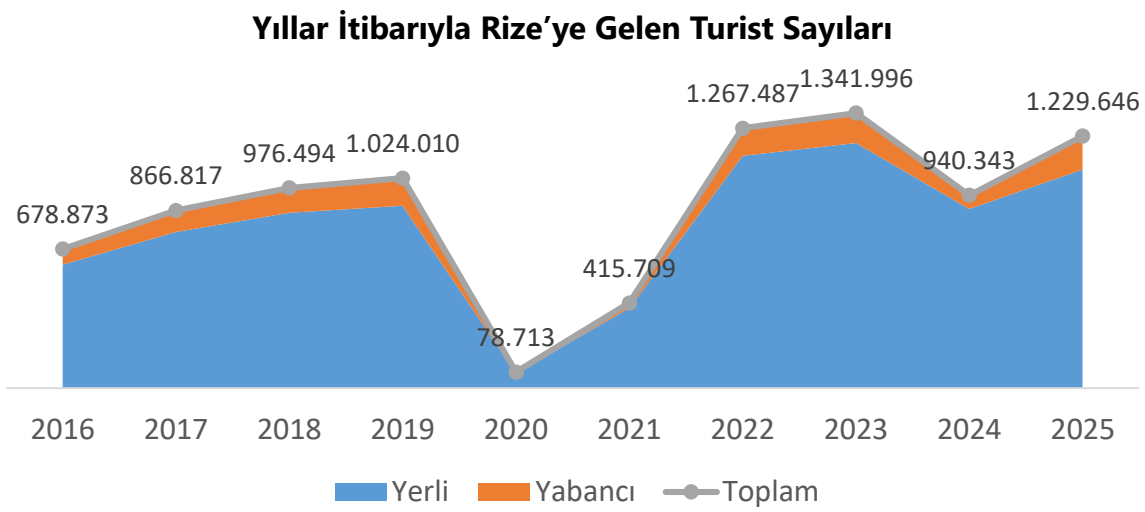
- Devlet tarafından verilen destek, hibe ve teşvikler bir web sitesine toplanmıştır.
- Teşvik Robotu sayesinde, yapılacak yatırımın teşvik miktarı ve teşvik türü hemen öğrenilebilir.
- Sorular, Kalkınma Ajansları bünyesinde 81 ilde bulunan Yatırım Destek Ofislerindeki uzmanlar tarafından cevaplanmaktadır.

- https://www.yatirimadestek.gov.tr

13 Turizm

Turizm

- Rize ili sahip olduğu yeryüzü şekilleri, flora ve faunası, kaplıcaları, sahili ve tarihi kalıntılarından kaynaklanan avantajla önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Ayrıca sahip olduğu bu avantajlar ilde sadece tek bir turizm çeşidini değil birçok farklı turizm çeşidini içerisinde barındıran çok yönlü bir turizm sektörü gerçekleştirebilmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle son yıllarda sunduğu alternatif turizm olanakları sayesinde il giderek daha çok yerli ve yabancı turist çekmektedir. Rize ili, gelen ziyaretçilerini, 4 askeri, 24 dini-kültürel, 85 sivil mimari örneği ve 3 anıt olmak üzere toplam 116 adet taşınmaz kültür varlığı ile ayrıca 3 arkeolojik ve 2 doğal sit alanıyla karşılar.
- Çoğunlukla yerli turistin ziyaret ettiği Rize'de turist sayıları covid-19 pandemisi dönemi ve 2024 yılı hariç artış göstermektedir.

- İl sınırları içerisinde 3 adet 5 yıldızlı, 3 adet 4 yıldızlı, 19 adet 3 yıldızlı, 5 adet 2 yıldızlı ve 8 adet 1 yıldızlı otel bulunduğu görülmektedir. Turizm işletme belgeli 80 tesiste 2.744 oda ve 4.511 yatak kapasitesi mevcuttur. Bunların yanında çoğu Çamlıhemşin'de bulunan basit konaklama belgeli bungalov ve küçük oteller yer almaktadır. İl genelinde basit konaklama belgesine sahip 82 tesiste 1.350 oda ve 2.744 yatak bulunmaktadır. Toplam değerler incelendiğinde Rize ilinin konaklama tesisi kapasitesinin 162 tesis, 3.494 oda ve 7.255 yataktan oluştuğu görülmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığından yatırım belgesi alan ve yatırım aşamasında bulunan konaklama tesisi sayısı 6'dır. Söz konusu yatırımlarla oda sayısı 165, yatak sayısı 356 adet artırılacaktır. Yatırım aşamasında olanların 5 tanesi 3 yıldızlı otel ve 1 tanesi 4 yıldızlı otel niteliğindedir. Son yıllarda 4 yıldızlı ve 3 yıldızlı otel sayısında artış görülmektedir.
- Rize ilinde faal durumda 100 adet A grubu seyahat acentesi bulunmaktadır. Ayrıca farklı şehirlerde kurulu birçok seyahat acentesi de Rize'de faaliyetlerini yürütmektedirler.

Rize ilinde Ayder ve İkizdere Ilıcaköy'de sıcak ve mineralli su kaynakları turizm açısından potansiyel arz etmektedir. Ayder yaylasında bulunan kaplıcada kurulu bir adet fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezi, İkizdere'de ise bir termal otel vardır. Mevcut termal kaynakların yanı sıra bölgede çalışma yapılması durumunda yeni kaynakların bulunabileceği düşünülmektedir. Bu bakımdan, ilde sağlık turizmi açısından potansiyel olduğu söylenebilir.

Turizm

Rize Anzer Turizm Merkezi

- Rize Anzer Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi içinde yer alan merkez, Rize İl Merkezine 54 km, İkizdere İlçe Merkezine 35 km mesafede yer almaktadır. 2200-2300 m. yükseklikte yer alan ve tasarrufu devlete ait olan Anzer, 07.02.1991 tarih ve 1991/1514 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile turizm merkezi ilan edilmiştir.
- Rize Anzer Turizm Merkezi, yaylalarının doğal güzelliği, otantik özellikleri, zengin flora ve fauna yapısı ve de irili ufaklı buzul gölleri barındırmaktadır. Yöreye özgü dünyaca ün kazanmış Anzer Balı ile Anzer Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi trekking, yamaç paraşütü, heliski, jeep safari, foto safari ve dağcılık gibi birçok turizm aktivitesinin gerçekleştirilebilmesi için elverişli imkânlara sahiptir.

Rize Çamlıhemşin Ayder Kaplıcası Turizm Merkezi

- Rize Çamlıhemşin Ayder Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi içinde yer alan merkez, Rize il merkezine 87 km Çamlıhemşin ilçe merkezine ise 16 km mesafede yer almaktadır. Ayder, Bakanlar Kurulu Kararı ile Turizm Merkezi ilan edilerek 19.03.1987 tarih ve 1987/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile turizm merkezi ilan edilmiştir.
- Ayder Yaylası doğal güzellikleri, yöreye has otantik mimarisi ve birçok hastalığa şifa olduğu bilimsel olarak tespit edilmiş olan termal kaplıcası ve özellikle 2004 yılından itibaren ülkemizde ilk defa gerçekleştirilen "Heliski Kayak Sporu" ile çekiciliğini arttırmış, yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı haline gelmiştir. Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi, termal turizmin yanında heliski, trekking, jeep safari, foto safari, kampçılık, dağcılık gibi birçok turizm aktivitesi için uygun olması nedeniyle, ziyaretçilerine çeşitli tatil alternatifleri sunmaktadır.

Yeni yatırım teşvik sisteminde Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezleri ayrı bir öneme sahiptir. Nitekim buralarda yapılacak turizm yatırımları 5'inci bölge teşviklerinden yararlanabileceklerdir.

Rize İkizdere Ovit Dağı Kış Turizm Merkezi

- İlimiz İkizdere İlçesinde bulunan kent merkezine 91 km, İlçe merkezine 34 km mesafede 2640 metre rakımlı Ovit Yaylası ve çevresi, 25.02.2008 tarih ve 2008/13317 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kış Turizm Merkezi ilan edilmiştir. Kış sporları açısından dikkate değer potansiyele sahip bölge yaz aylarında trekking, dağcılık, foto safari, jeep safari gibi turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Çayeli-Kuspa Turizm Merkezi

- Çayeli ilçe merkezine yaklaşık 7 km mesafede bulunan Kuspa, 20.11.2006 tarih ve 2006/11264 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile turizm merkezi ilan edilmiştir. Kuspa, deniz manzaralı ve Kaçkar Dağları manzaralı yaklaşık 800 dönüm alana sahip bir merkezdir. Ayrıca, İlçede bulunan Ağaran ve Çataldere Şelaleleri gerek yükseklikleri, gerekse ilkbaharda suların kabarmasıyla bir doğa harikasına dönüşürler. Musa Dağı ve Melipos Tepeleri mesire yeri olarak kullanılmaktadır. Tahpur Yaylası'ndan Verçenik Tepesi'ni ve Kaçkarları seyretmek mümkündür.

Güneysu Handüzü Yaylası

- Güneysu ilçe merkezine 16 km uzaklıkta olan yayla 1790 m yükseklikteki Handüzü Yaylası 17.10.2021 tarih ve 2021/4627 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilmiştir. Merkeze yakın olması nedeniyle çok gelişmiş, kolay ulaşılabilir olmasıyla popüler olmuş büyük bir yayladır. Bu yayladan güney ve güneybatı yönündeki pek çok yaylaya giden yollar geçmektedir.

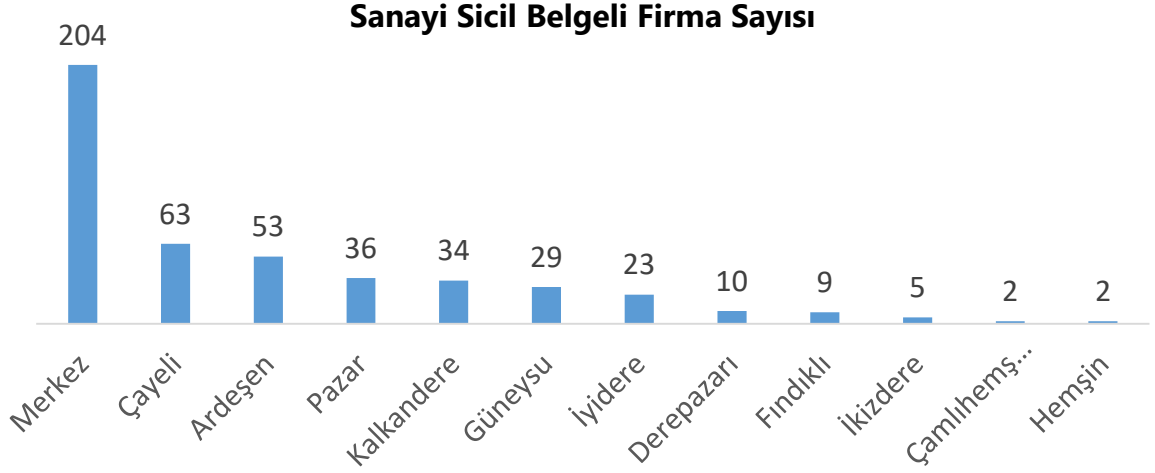
14

Sanayi

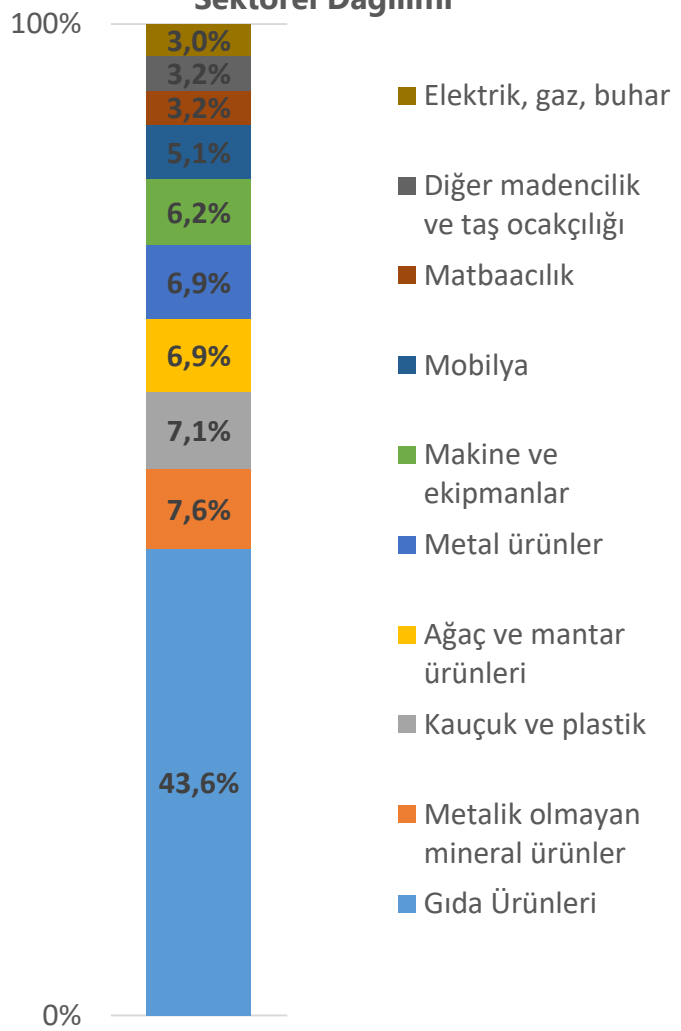
Sanayi

- Rize ilinin sanayi yapısına bakıldığı zaman sanayinin çay sektörü etrafında geliştiği görülmektedir. Rize Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü verilerine göre sanayi işletmelerinin önemli bir bölümünü ÇAYKUR ve özel sektöre ait çay fabrikaları oluşturmaktadır. Kuru çay imalatı gelişirken aynı zamanda çay rotervanları üretimi, paketleme gibi bazı sektörlerin de gelişimini tetiklemiştir. İldeki geleneksel Rize bezi üretimi ve ateşli silahlar üretimi de sanayi konusunda değinilmesi gereken önemli alanlardır.
- Sanayinin gelişmemiş olmasının temel nedeninin uygun arazilerin yetersizliği olduğu belirtilmektedir. Kalkandere ilçesinde bulunan Rize Organize Sanayi Bölgesinin kurulumu tamamlanmış ve tamamen dolmuştur. Rize OSB'de ikinci etap yatırımına başlanması veya Ardeşen OSB için faaliyetlerin başlaması bu sorunun kısmen ortadan kaldırılmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca orta ölçekli sanayi sitesi kurulması da önemli bir çözüm önerisi olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Rize'de, 2023 yılı sonu itibarıyla sanayi siciline kayıtlı işletmelerin sayısı 470'tir. Söz konusu firmaların Rize Merkez, Çayeli, Ardeşen, Pazar ve Kalkandere'de yoğunlaştığı görülmektedir.

Sanayi Sicil Belgeli Firma Sayısı

Rize İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

- Sektörel faaliyetlere göre üretimin genel durumu dikkate alındığında çay yetiştiriciliğinin ağırlıklı olduğu ve üretimin dönemsel gerçekleştiği görünmektedir. Gıda ürünleri imalatı (%44,34) sektöründe sanayi siciline kayıtlı tesislerin %75,7'lik kısmını çay üreticileri oluşturmaktadır.
- 2023 Yılı Yıllık İşletme Cetveli verilerine göre sanayi sektöründe istihdam edilen 16.082 kişinin 11.590'ı çay sektöründe çalışmaktadır. Sanayide istihdamın %65'i işçi, %3'ü mühendis, %7'si idari personeldir. Rize ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %2,55'i büyük ölçekli, %13,89'u orta ölçekli, %27,31'i küçük ölçekli ve %56,25'i mikro ölçekli işletmelerdir.

Sanayi

- Rize Organize Sanayi Bölgesi kurulması 1997 yılında yatırım programına alınmıştır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla 30.11.2000 tarihinde OSB kuruluş protokolü imzalanmış ve 20.02.2002 tarihli yazısı ile 1.368.877 m2 alan için kamu yararı kararı verilmiştir.
- Rize Organize Sanayi Bölgesi, yaklaşık 50 hektarlık alanı kapsamaktadır. Organize Sanayi Bölgesi alanı, Rize-Erzurum kara yolu güzergâhı üzerinde ve Karadeniz Sahil yolu bağlantısına yaklaşık 12 km uzaklıkta, batıda 76 km ile Trabzon'a, güneyde İkizdere ilçesi üzerinden 251 km ile Erzurum'a, doğuda ise 159 km ile Artvin'e ve 109 km ile de Sarp Sınır Kapısı'na kara yolu ile bağlantılıdır.
- Rize OSB mevzuata göre karma OSB statüsünde olup içerisinde farklı sektörler ve alt sektörlerden firmalar faaliyet göstermektedir. İşletmeler tarafından yapılan parsel tahsis başvurularının Rize Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulunda değerlendirilmesi sonucunda toplam 221.341,00 m^2 'den oluşan 22 parselin tahsis işlemi gerçekleşmiştir.
- Rize OSB 2. Etap çalışmaları kapsamında kamulaştırma işlemleri tamamlanmış olup tahsis işlemleri için hazırlıklar devam etmektedir. Bu kapsamda Rize Yatırım Destek Ofisi tarafından Rize Organize Sanayi Bölgesi Mevcut Durum Analizi, 2. Etap Yatırım Potansiyeli, Sektörel Önceliklendirme ve Yatırımcı Tanıtım Stratejisi Geliştirilmesi Kapsamlı Analiz Raporunun Hazırlanması amacıyla satın alma gerçekleştirilmektedir. Raporun hazırlanması akabinde parsellerin tahsis işlemleri bilimsel temellere dayanılarak gerçekleştirilecektir.
- Rize-Ardeşen Organize Sanayi Bölgesi; 1998 yılında Fırtına Mahallesi sınırları içerisinde Fırtına Deresi havzası kenarında toplam alanı 523.912,18 m^2 olan alan üzerinde, Rize İl Özel İdaresi % 10, Ardeşen Belediyesi % 45, Ardeşen Ticaret ve Sanayi Odası % 45 katılım payları ile kuruluş protokolü tanzim edilerek 08.07.2005 tarihinde yetki belgesini almıştır.
- Ardeşen Organize Sanayi Bölgesinin toplam 523.912,18 m^2'lik alanının; %30'luk kısmı olan 155.540,97 m^2'si Hazine arazisi, % 55'lik kısmı olan 287.484,55 m^2'si şahıs arazileri ve % 15'lik kısmı olan 80.522,66 m^2'si ise davalı arazilerdir. Yer tespiti kesinleşen Ardeşen O.S.B. ile ilgili 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ve Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği amir hükümlerince ilgili imar ve parselasyon planı oluşturulamamış olup çalışmaları devam etmektedir.
- Rize Merkez ve ilçelerinde 6 adet Küçük Sanayi Sitesi (KSS) Yapı Kooperatifi bulunmaktadır. Buralarda toplam 735 adet işyeri bulunmaktadır. KSS'lerdeki işyerlerinin tamamı doludur.

15 Bankacılık

Bankacılık

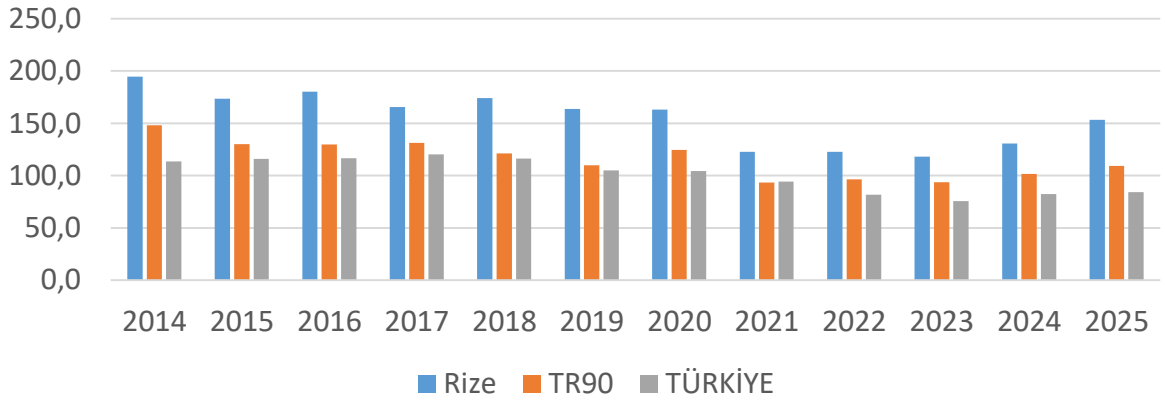
Rize bankacılık istatistikleri

Açıklama	Rize	Türkiye	TR Sıra
Banka Sayısı	11	57	60
Şube Sayısı	39	9.082	45
Banka Çalışanları Sayısı	433	188.732	48
Mevduat (Milyon TL)	43.888	25.258.885	48
Kredi (Milyon TL)	67.270	21.221.485	33
Şube Başına Mevduat (Milyon TL)	1.125	2.781	58
Şube Başına Kredi (Milyon TL)	1.725	2.337	25
ATM Sayısı	226	50.574	42
POS Sayısı	14.938	6.236.743	42
Üye İş Yeri Sayısı	24.788	7.400.357	42

Türkiye'de ve Rize'de banka kredilerinin dağılımı (Milyon TL)

Kredi türü	Türkiye (A)	%	Rize (B)	%2	(B)/(A)
İhtisas kredileri					
-Tarım	1.152.497	5,2	1.724	2,6	0,15%
-Gayrimenkul	51.347	0,2	195	0,29	0,38%
-Mesleki	2.458	0,0	9	0,0	-
-Denizcilik	560	0,0	0	0,0	-
-Turizm	30.144	0,1	220	0,3	0,73%
-Diğer	379.570	1,7	1.172	1,7	0,31%
İhtisas dışı krediler	20.612.537	92,7	63.950	95,1	0,31%
Toplam	22.229.113	100	67.270	100	0,30%

Yıllar itibarıyla Rize, TR90 ve Türkiye'de Kredi/Mevduat Oranları

- Rize'de 11 banka ve bunlara ait 39 şube hizmet vermektedir. Şube başına kişi sayısı 8..896'dır. Toplam mevduat 29,55 milyar TL, kredi ise 38,56 milyar TL'dir. Şube başına mevduat 1.125 milyon TL, şube başına kredi 2.337 milyon TL'dir. Kredi/mevduat oranı 2025 yılında %153,3 olarak gerçekleşmiş olup TR ortalaması %84'tür. Rize'de Kredi/mevduat oranı son 10 yılda düşüş göstermekle birlikte 2024 yılından itibaren yeniden yükselmeye başlamıştır. Tüm yıllarda TR90 ve Türkiye oranlarından yüksek gerçekleşmiştir.

Rize Yatırım Destek Ofisi

- Rize Yatırım Destek Ofisine 25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında kanunla "gayri sıhhi müessese niteliğindeki kuruluşların imalat, madencilik, ulaştırma, taşımacılık, turizm, sağlık ve enerji sektörlerindeki çevre, insan sağlığı, iş güvenliği ve gıda konularındaki izinlerle maden arama ruhsatı hariç olmak üzere yatırım yeri konularındaki izinlerin" takip ve koordinasyon görevi verilmiştir. Ofis, Menderes Bulvarı no.522 Rize Ticaret Borsası Giriş katı Rize adresinde bulunmakta olup çalışanlarının iletişim bilgileri aşağıdaki gibidir;

Koordinatör Berna KİRİŞ TURNA E-Posta: berna.kiris@doka.org.tr Tel: +90 462 455 40 62	Uzman Mustafa ASLAN E-Posta: mustafa.aslan@doka.org.tr Tel: +90 462 455 40 10